

Velja po pošti:

za celo leto naprej .. K 50—
za en mesec .. " 4.50
za Nemčijo ololečno .. " 55—
za ostalo inozemstvo .. " 60—

V Ljubljani na dom

za celo leto naprej .. K 48—
za en mesec .. " 4—
v spravi prejemam mesečno .. 3.50

Sobotna izdaja:

za celo leto .. " K 10—
za Nemčijo ololečno .. " 12—
za ostalo inozemstvo .. " 15—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat .. po 50 v
za dva in večkrat .. " 45
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvrsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Prelekli leden.

Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani je na svojem običnem zboru dne 6. t. m. z dvotretjinsko večino glasov izvolilo nov odbor s prelato Kalanom na čelu; Šusteršič-Lampe-tova struja je ostala v manjšini s povprečno 175 glasovi proti 426. Društvo praznuje 30let-nico svojega obstoja. — Dosedanji načelnik S. L. S. prelat Andrej Kalan je z ozirom na nezdružljivost predsedstva v K. T. D. in S. L. S. odložil predsedstvo S. L. S.; načelniške posle bo vodil začasno podnačelnik, državni poslanec dr. Lovro Pogačnik. — Ogrski Slo-venci so poslali izjavo za jugoslovansko de-klaracijo. — Dne 16. in 17. t. m. se ustanovi v Ljubljani Narodni svet. Ob tej priliki prihi-ti v Ljubljano mnogo odličnih slovanskih go-stov, Čehov, Poljakov, Srbov in Hrvatov. —

— Med avstrijsko in ogrsko vlado se vrše pogajanja o ustanovitvi samostojne ogrske vojske. Stvar se tiče tudi Hrvatske in ogrska vlada je po-vabila Hrvate na pogovore — radi lepšega. Zmenili se niso nič in odgovorili rešitev na re-gnikolarne deputacije, ki nikoli ne zborujejo. V ogrskem parlamentu so poslanci hrvatsko-srbske koalicije protestirali proti temu, da bi se hrvatsko domobranstvo in črna vojska me-tala v en koš z ogrskim honvedom in ogrsko črno vojsko. — Holmsko gubernijo so podre-dili generalnemu poveljstvu v Lublinu, kar se smatra za znamenje, da se holmsko vprašanje reši v poljskem smislu. — Bavarska se je iz-javila proti carinski zvezi z Avstrijo. — Splošni koncil ruske pravoslavne cerkve se snide 15. avgusta t. l. v Moskvi. — Hetman je po-trdil novoimenovanega poveljnika nemških čet v Ukrajini, gen. polkovnika pl. Kirchba-cha. — Na Ruskem se boljševiška vlada z zad-njimi močmi upira proti Čeho-Slovakom, ki stalno prodirajo proti zapadu, in ententini četam, ki so zasedle Arhangelsk in Vladivo-stok. Čeho-Slovakom hite na pomoč japonske čete. — Na italijanskem bojišču so Italijani za-sedli Dosso Alto; drugih večjih bojov ni bilo. — V Albaniji smo še nekoliko napredovali; sovražnik je zasedel erto Fieri-Berat. — Na Francoskem so se Nemci umaknili čez reko Ancre, Avre in Vesle. 8. t. m. so napadli An-gleži med Ancro in Avro in vdrli v nemške postojanke. Ameriška pomoč se na zapadnem bojišču čimdalje bolj čuti.

Ustanovitev Narodnega sveta.

Slovanski dan v Ljubljani.

Kakor smo poročali, se bo dne 16. av-gusta konstituiral v Ljubljani Narodni svet, ki bo štel 52 članov. V njem bodo zastopane vse jugoslovanske dežele naše države polovice. Vseslovenska Ljudska Stran-ka odpošlje v Narodni svet 18 delegatov, od katerih pripade na S. L. S. na Kranj-skem 7 odposlancev. V zadnji seji načel-stva S. L. S. se je sklenilo, da imenuje stranka kot svoje zastopnike v Narodni

svet naslednje gg.: dr. Izidor Cankar, ured-nik; dr. Jos. Jerič, odvet. koncipient; pre-lat Andrej Kalan; Jos. vitez Pogačnik, podpredsednik poslanske zbornice; dr. Lovro Pogačnik, drž. poslanec; Bogumil Remec, profesor; Karel Škulj, dež. posla-nec.

Slovenski Kmečki zvezi na Štajerskem pripada v Narodnem svetu 6 mest, S. L. S. na Goriškem 3 mesta in Političnemu društvu za koroške Slovence 2 mesti.

Dne 16. avgusta prihi ti tudi v Ljublja-no obilno število slovanskih gostov, Če-hov, Poljakov, Hrvatov in Srbov ter ves Jugoslovanski klub. Delegati bratskih na-rodov bodo imeli z Narodnim svetom in Jugoslovanskim klubom dne 17. avgusta važna posvetovanja.

Hkrati objavljamo za te dni podroben spored:

Dne 16. avgusta: Ob pol 10. predpol-dan otvoritev seje N. S., ki se vrši v po-svetovalnici na magistratu. Spored posve-tovanja: Poročilo o pripravi za N. S.; pra-vila; konstituiranje predsedstva N. S.; pro-gram delovanja; debata in predlogi; stili-zacija in sklepanje o predlogih; volitev od-sekov.

Seja se prekine ob pol 1. opoldan in se nadaljuje popoldan od 3. do 6. ter eventu-elno drugi dan dne 17. avgusta od 9. do 10. ure predpoldan.

Ob pol 7. na južnem kolodvoru pri br-zovlaku sprejem čeških in poljskih gostov.

Dne 17. avgusta: Od 9. do 10. ure ko-nec posvetovanja N. S.

Ob 3. uri popoldan seja Jugoslovans-kega kluba v srebrni dvorani Uniona, na kar se vrši istotam (srebrna dvorana Uni-ona)

ob pol 5. uri skupna seja Jugoslovans-kega kluba, češko-poljskih gostov, Na-rodnega Sveta in došlih jugoslovanskih zastopnikov;

ob pol 9. uri prijateljski sestanek v veliki dvorani hotela Union

Deželna ustava, deželno gospo-darstvo in dr. Šusteršič.

Fran pl. Šuklje.

I.

dr. Šusteršič — kot »furtimaš«.

Kaj je deželni red? Ta temeljni zakon je naša deželna ustava, »magna charta libertatum« je za nas, in deželni glavar, poklican njegov varuh, moral bi ga varovati kakor punčico v očesu. Braniti ga mora proti vsakemu kršenju, proti vsakomu, celo — ako bi trebalo — proti no-sitelju cesarske krone. A kako ga bo varo-val dr. Šusteršič, kako ga bo uspešno bran-il in ščitil, ko ga vendar baš on sam neprestano — prelamlja in krši?!

Prišel je s prelomom deželnega reda takoj po svojem imenovanju in lotil se ga baš na najdelikatnejšem mestu, v finančnih zadevah. Deželni red namreč čisto dru-gače določa razmerje deželnega odbora proti deželnemu zboru, nego se dandanes praktikuje v deželnem dvorcu. Tam je na-stal pod Šusteršičevo strahovlado uprav-narobe-svet. Deželni odbor se pri nas dandanes ponaša kot absolutni gospodar nad deželnim zborom, dočim iz določil de-želne ustave jasno izvira pravno razmerje, da je deželni odbor z deželnim glavarjem vreden stalni organ deželnega zbora, vred njegov stalni odsek, kateri le iz-vršuje, kar je bil sklenil deželni zbor.

Nadvlada deželnega zbora nad dežel-nim odborom in odvisnost istega od njego-vega gospodarja, deželnega zbora, kaže se posebno jasno v prevažnih finančnih dolo-čilih deželnega reda. »Deželni zbor se mo-ra pri upravljanju deželnega zaklada in ostalih zakladih, ki so v deželni upravi, strogo držati določenega pro-ra čuna.« (§ 13, dež. r. In zopet: »V slu-čajih nujne potrebe, ki zahtevajo ne-poročunjene izdatke, sme deželni odbor tak izdatek izven dovoljenega proračuna na lastno odgovornost odrediti, če bi se tak izdatek ne dal odložiti do pri-hodnjega sklicanja deželnega zbora, ne da bi dotični svrhi pretela bistvena škoda; mora pa takoj začetkom prihodnjega zase-danja naprositi deželni zbor odo-brenja.« (§ 14, d. r.)

Tako se glase dobesečno fundamen-talne določbe deželne ustave glede ravna-nja z deželnimi dohodki in deželno imo-vino. Kako pa jih je dejansko izvajal se-danji g. deželni glavar?

Takoj po svojem nastopu prišel je lep-šati in razkošno opremljati svoje naturalno

stanovanje v deželnem dvorcu. Ni ga mo-tilo, da je v proračunu za l. 1912. bila v to svrhu ustavljena le skromna svotica 200 K, in sicer pod naslovom: »Nabava in vzdrževanje oprav in stanovanj deželne-ga glavarja«. (Proračun za l. 1912: Potre-bščina l. B 10. § 1.) Kdo se bode tudi zme-nil za take malenkosti ter za pustonadlež-ni § 14. d. r.?! Kar na svojo roko, ne za-slišavši deželnega odbora niti deželnega stavbenega urada je naročil in nabavljal toliko, da je vsa tozadevna potrebščina znašala vsaj 40- do 50.000 K, brzkone celo precej več, kar bodem kasneje s števil-kami deželnozborskega računskega za-ključka točno dokazal.

Predočimo si najprej določila deželne-ga reda § 14. in pogoje, pod katerimi sme deželni odbor — nikakor pa ne de-želni glavar sam — prekoračiti od deželnega odbora dovoljeni mu proračun! Pred vsem mora izdatke biti »nujen«, in sicer tako nujen, da se ne bi dal odložiti »do prihodnjega zasedanja deželnega zbo-ra, ne da bi dotični svrhi pretela bistvena škoda«. Po vsem jasno je, da v danem slu-čaju niti govora ne more biti o taki ne-odložljivi nujnosti. Glavarjevo stanovanje, ležeče v monumentalni zgradbi, katera je bila stoprav sedmo leto v porabi, bilo je v najlepšem stanu ter ni potrebovalo nit' najmanjših poprav. Čemu tedaj vsa ta po-trata in čemu ta nervozna hitrica, s ko-jo se je vršila pretirana ta zapravljivost!

Ali deželna ustava zahteva za vsak slučaj, ko zaukaže deželni odbor preko proračuna kak nujni izdatek, da mora »takoj začetkom prihodnjega zasedanja naprositi deželni odbor odo-brenja«. Tedaj predlogo na deželni zbor! Naravno, da deželni od-bor tej kategorični zahtevi deželnega re-da ni mogel ugoditi. Kaj bi predlagal in kako si bo izprosil indemnitet, ko ga vendar nihče nikoli ni bil vprašal za nje-govo mnenje, ko nikdar o stvari niso bili sklepali, ko o celem ogromnem trošenju vsaj uradno nikoli nič slišal ni?! Te-daj bi bil moral deželni glavar celo stvat sam najprej spraviti v sejo deželnega od-bora ter jo potem predložiti v odobrenje deželnemu zboru.

Umevno, da tega ni storil, kakor ima drzno čelo, temu skandalu se ni maral in ni mogel razpostavljati, saj bi se bili zgražali celo najzvestejši njegovi pristaši, celo oni možakarji, kateri v hlapčevski posluž-nosti se dandanes slepo dirjajo skozi drn in strn za velikim svojim čarovnikom, ako bi se uverili iz suhoparnih števil, kako nečuvno se je razsipel deželni denar! To se je moralo zabraniti; odobrenje deželne-ga odbora, za katero se ni moglo prosit' odkritim načinom, moralo se je izvabiti »furtimaško«, t. j. uprav zahrbtno in tatinsko in v to svrhu se je moralo poskušati zanesti v deželno knjigovodstvo ko-rupcija!

Deželno knjigovodstvo razpolagalo je l. 1912. s prav sposobnimi uradniki, kakor so sploh tedanji deželni uradi po darovi-tosti in marljivosti svojega osobja daleč prekašali sovrsne državne upravne oddel-ke. Predstojnik deželnega knjigovodstva je zelo nadarjen in spreten uradnik in drage volje priznavam, da je včasih bilo pravo veselje za šefa avtonomne uprave, delati s tako bistroumnim sodruidnikom. Tembolj se je čuditi, da je iz njegovih sicer tako spretnih rok se izcimilo skrpucalo »Dežel-nega računa za l. 1912.« (pril. 124). Ta ra-čunski sklep, zadnji, katerega je sploh vi-dela naša javnost, je namreč pravi nestvor ali pa z drugega stališča uprav mo-j-strsko delo.

Jasno zrcalo vsemu gospodarstvu z deželnimi sredstvi mora biti deželni račun, toda oni za l. 1912. je potvora zgolj iz razloga, ker je njegov sestavljavec moral skrbno prikrievati deželnemu zboru ves trošek, provzročjen po razkošni opre-mi glavarjevega stanovanja. Računal je pri-tem z ono kvarno razvado, z obžalovanja vredno hitrico, s katero so se v zadnjih letih bili reševali računске predloge v fi-nančnem odseku ter pred vsem z dejstvom, da se računski sklepi zalibog v naših par-lamentarnih korporacijah običajno ne uva-

LISTEK.

V dunajskem Pratru.

Nedelja popoldne v julijski vročini. Kam se obrniti? Izbira je velika, zabave v zaprtih prostorih in na prostem ne manjka. Saj je odprta še večina gledališč, ki so sicer praznovala deloma že od maja naprej. Ljudje preživljajo svoj dopust na Dunaju, ker nimajo nikamor iti. Vsaj po večini ne. Bogata dama mi je pripovedo-vala med vožnjo na Dunaj, da stane soba na Semmeringu za 2 osebi po 90 K na dan, kosilo v gorskem hotelu na Schnee-bergu 125 K za osebo. Ona da je bila lani na cenejšem letovišču, kjer je plačevala za oskrbo le po 35 K na dan. Teh cen ne zmagajo srednji sloji gledalcev in tudi igralcev ne, zato ostane skoro vse na Du-naju in hodi v prostem času po zabavi-šnih. Kako silno smo se motili glede gle-dališč ob začetku vojske! Ravnatelji so jih hoteli kar zapreti, sedaj pa jih imajo odprta še v juliju. Kdaj smo slišali kaj podobnega!

Imel sem voliti med opereto in Wurstrlpratrom in se odločil za zadnje. Saj si ga nisem ogledal pravzaprav še kadar; včasih smo bili preveč »kunštni« za take zabave. Danes na sem se hotel

nasmejati prav tako, kot se nasmeje in pozabava v nedeljo široka plast Dunajč-anov, zraven pa še priti stvari do dna, kaj tako vleče ljudi v Prater. Težko sem se stlačil v električno in izstopil pri cirkusu Busch. Kar notri! Konja sem videl samo dva, odrastlega atleta samo enega, prvo-vrstnih atletin pa šest in štiri otroke, ki so izvajali čuda telesne spretnosti. Cirkus seveda poln. Nato sem se peljal za 40 v. po »jamski železnici« in videl notri čuda nemških pravljic. Prav vesel sem bil in hvaležen, da sem toliko doživel za dve dvojaji. Nato na orjaško kolo! Kar sram me je bilo, da se še nisem peljal z njim. Razgled je res prekrasen. S posebno re-klamo priporočajo obisk »mornariških igrokazov«. Že pred poslopjem sem čul streljanje topov; vršila se je baš pomor-ska bitka v gledališču. Kar notri! Če gre-do drugi, zakaj bi jaz ne! In šel sem na lim in še drago plačal. To je bil pa res že tak »švindelj«, da se more radovati sa-mo, kdor nima pojma o morju, in je ves očaran, če tam pred kuliso, ki predstavlja Dubrovnik ali Kotor, vlačijo po vodi majh-ne modele ladij, zraven pa streljajo, da bi te bilo groza, ko bi ne bilo vse skupaj smešno. Zlezel sem nato v ugrabljen an-gleški tank. Čuden stvor! Nič koles nima, ampak čez vso stvar ste napeljeni ogrom-ni, široki verigi, ki krožita okoli nizke, podolgate kolibe in jo tako premikata na-

prej. Dotični, ki je stvar izdelal, se je oči-vidno trudil, da tvori stvor kar mogoče majhen cilj sovražni artiljeriji. V notra-njosti je vse tako polno strojev in orožja, da nimajo ljudje skoro prostora. Po vseh kotičkih igra godba, prodaja se pecivo in pijača, tako da tvori Prater idealno pri-ložnost, znebiti se veliko denarja v krat-koem času. In ljudje se prilike pridno, zelo pridno poslužujejo, tako da moraš skoro povsod čakati, da prideš na vrsto. Saj je denarja med ljudmi mnogo.

V »orjaškem kolesu« sem našel go-spodični iz Ljubljane in vprašal, kako žive na Dunaju. Aproxizacija da toliko kruha na teden, da se z njim izhaja dva dni, če človek ni prehud jedec. 20 dek mesa pač večina poje v enem dnevu. Pol kile krom-pirja tudi zadošča marsikomu za dva dni, tako da je človek skoro za tretjino tedna s hrano za skrajno silo preskrbljen od države. Za ostali dve tretjini pa skrbje vmesni trgovci. Ti spadajo med največje, dobrotnike Dunaja; res je, da poberejo »evžu zadnje krajcarje, a ohranijo pa stotisoče pri življenju. In denar je vendar ničla v primeri z življenjem. Brez najmani-šega pretiravanja moramo reči, da bi Du-najčani pomrli gladu brez vmesnih trgov-cev. Hvala Bogu, da ni nikakega strahu, da bi te vrste ljudi zmanikalo. Bog jih živi!

t. D.

žujejo. »Saj ga ne bodo preštudirali,« si je mislil mož in — ni se varal! Torej ni niti vinarja ne izrecno izkazal kot potrebščino za stanovanje deželnega glavarja, temveč previdno je razdelil ves dotični trošek na razna poglavja, naslove, paragrafe in točke, češ, »iščite, ako vam je drago, in našli boste, ako boste — mogli!«

Kako je tedaj skrival svoto približno 30.000 K, kolikor so ugnele stati razne povsem nepotrebne poprave in adaptacije v glavarjevem stanovanju?

V tem pogledu pridejo v poštev pred vsem postojanke deželnega računa sub B Stroški:

1. Razsvetljiva več proti proračunu za K 2876-44
2. Oprava deželnega dvorca in pisarn več proti proračunu za K 10867-17
3. Stroški za deželni avtomobil več proti proračunu za K 24686-29
4. Popravila in adaptacija poslopja več proti proračunu za K 21939-07
5. Električne naprave, svetila in druge pritlikline več proti proračunu za K 3572-76

skupaj proti proračunu tedaj v e č za K 63891-73

V tej svoti, v tem prekoračenju proračuna tiči torej ona potrebščina, katero je deželnemu zakladu naprtilo hrepenenje g. dra. Šusteršiča po razkošno opremljenem stanovanju na troške kranjskih davkoplačevalcev. Ali stvar zasluži, da si še bližje ogledamo posamezne nastavke!

Pred vsem bode v oči, da se je l. 1912. v deželnem dvorcu toliko več trosilo za razsvetljavo in električne naprave! V proračunu nahajamo pod to točko po triletnem povprečnem uspehu vpostavljenovo 2400 K, dejansko pa se je zanj rabilo 5286 K 44 vin. (l. c. B I. 8, točka 3). In poleg tega še v XI. poglavju 1, 5, trošek za »električne naprave«, svetila in druge pritlikline poslopja, kjer je bilo proračunjenega le 1000 K, dejanska poraba pa je znašala le 4572 K, tedaj več za 3572 K 76 v. Toliko več luči! Nehoté se vpraša: Ali so za Boga to leto ves deželni dvorec iz našega srednjega pasa pomaknili visoko gori v arktične pokrajine, na mrzli sever z njegovimi neskončnimi nočmi?! Tolažilno dejstvo, da temu ni bilo tako, da so dvorec in njegovi prebivalci mirno ostali in nepremično na svojem mestu, izvemo takoj, če pogledamo v »deželni račun« za en paragraf dalje, kjer nahajamo v 3. točki, da se je razsvetljavo za uradne prostore v Pongratzevi hiši na Turjaškem trgu št. 4, kjer je tedaj provizorno bil nameščen deželni stavebni urad, torej oni oddelek deželnih uradov, kjer se najmanj sme štediti z lučjo, proračunalo z 200 K, v istini rabilo le bornih 100 K! Tedaj zgolj radi tega tako neprodorna tmina v deželnem računu, ker je bilo veliko preveč luči in svetil v razkošno opremljenem zasebnem stanovanju g. deželnega glavarja!

»Oprava deželnega dvorca« in »Popravila in adaptacija poslopja« provročile so glasom »deželnega računa« tudi večji trošek za 10.867 K 17 vin., oziroma za 24.686 K 29 vin., skupaj tedaj za 35.553 K 46 vin. Pri oceni obeh teh računskih postojank se mora presojevalec vendar začuditi, ker je pri komaj dovršeni monumentalni zgradbi takoj po prvih šestih letih njene porabe že se obelodanila nujna potreba tako dragih poprav in adaptacij. Tem hlastneje bo torej brskal po operatu deželnega knjigovodstva, češ, saj morajo ta nerazmerno visoka prekoračenja — kakor običajno — biti zadostno pojasnjena in opravičena v kaki »pombi. Zaman se bode trudil! Pri zvišku okroglo 22.000 K za »Poprave itd.« niti besedice ne pojasniti (l. c. XI., pogl. 1, 4), pri zvišku okroglo 11.000 K za »opravo dež. dvorca itd.« (l. c. I., pogl. 10) pa le nezadostna in premalo jasna opomba! In zakaj ta molčečnost in preračunjena nejasnost? Odgovor je lahek: dotični deželni uradnik, kateri je bil sestavil deželni račun in bilanco in ki ga dobro poznam kot darovitega in vestnega računskega uradnika, ni smel na dan z resnico, temveč skrbno jo je moral prikriti pred deželnim zborom in pred javnim mnenjem po deželi. Ali je še kdo tako naiven, v očigled tej očitni »farbariji« domnevati, da jo je zagrešil dotični gospod zgolj iz pretirane udanosti do najvišjega svojega šefa? In ali se ne uriva marveč misel, da je temu uradniku naravnost bilo ukazano, proti boljši njegovi vеди direktno v protislovju z uradno dolžnostjo njegovo na ta način potvarjati deželne račune? Baš ker predobro poznam dotičnega gospoda, meni vsaj rešitev predložitelj vprašani ne dela niti najmanjše preglavice!

O prekoračenju pri »deželnem avtomobilu« na tem mestu ne bom govoril. Predmet je dovolj zanimiv, da zasluži obravnavo zase. Istotako se ne bomo spodlikal na dejstvu, da so se l. 1912. pod naslovom »Razne druge potrebščine« vršile nekatere »poprave« po hodnikih in v vestibulu deželnega dvorca. Na novo so jih l. 1912. pobelili in preslikali, dasi je popravila stalo komaj 7 let ter akoravno nihče, celo ne dež. stavebni urad ni čutil nobene potrebe za taka dela, oziroma za dotične stroške. Vse to pleskarsko delo je stalo tedaj k večjemu okroglo 2000

kron, in ker je v istini bilo popolnoma potrebno, vsiljuje se nehoté domneva, da so ta razmerno majhni denar trosili le radi tega, da bi za špansko steno skrivali neprimerno večje izdatke za potrat v glavarjevem stanovanju. »Furtimaštvo« torej v tem pogledu!

Deželni red zahteva izrecno, da se mora pri nujnih nepredvidnih stroških, za koje nima pokritja v deželnem proračunu, »takoј začetakom prihodnjega zasedanja naprositi deželni odbor odobrenja.« To se nikoli ni zgodilo. Posebne naprosbe iz umljivih razlogov nikoli ni bilo, zato pa so se izdane vsote utihotapile z umetno sestavljenim deželnim računom v deželno dvorano in prelehkoverni deželni zbor sprejel jih je brez vsake kritične ocene. Ali pa je z votiranjem deželnega računa tudi zares že rešena cela odijozna stvar samovoljne, potratne in protustavne nabave našega g. deželnega glavarja?

Prepuščam razsodbo o tem zanimivem vprašanju bistroumnosti naših gg. juristov. Opozarjam jih le na besedilo § 14. dež. reda, kateri izrecno veleva, da sme deželni odbor posebno označene nujne izdatke »izven dovoljenega proračuna« odrediti le »na svojo odgovornost« — ali kakor stoji v nemškem tekstu »unter eigener Verantwortung«.

Vsekakor je stvar nekako zagonetna. Deželni odbor v tej zadevi ni bil vprašan ter potrebščine za glavarjevo stanovanje nikoli ni bil dovolil; dalje, glavar sam in brez privoljenja svojih deželnih odbornikov niti neproračunjenih, stvarno povsem opravičenih izdatkov na svojo roko nikoli ne sme napraviti; končno, deželni zbor nikoli ni imel prilike, presojati in odobriti dotične razmerno visoke troške, kateri so mu bili le »furtimaški« predloženi v potvorenem deželnem računu, — naposled bi se z ozirom na ta dejstva celo dalo trditi, da g. deželni glavar še do danes ter navzlic spretnosti in umetnosti, s katero je bil sestavljen deželni račun za l. 1912., ni rešen one »lastne odgovornosti«, o koji govori tisti sitni § 14. deželnega reda.

Kaj pa, če bi nazadnje dežela Kranjska po svojem zastopniku, deželnem zboru vojvodine Kranjske od sedanjega glavarja zahtevala in izterjala — povrnitev onih vsot, potratenih za perverzno potratnost v njegovem stanovanju?!

Gospodarski problemi našega naroda.

Po dolgih, temeljnih predpripravih se zbere čez par dni narodni svet. Niti en teden nas ne loči od onega dne, ko bomo lahko z veseljem vzklili: imamo matico, okoli katere se zbira cel narod. One naloge, katere izvršuje v državi vlada, bode prevzel, kolikor je to pri sedanjih razmerah mogoče, narodni svet, ki si ga je izvolil cel narod po treznem in prostem prevdanku. Narodni svet bo imel približno tak delokrog kakor ga ima vlada. V stvareh, ki bodo spadale v njegov delokrog, bode izključno on kompetenten; stranke bodo v teh vprašanjih vezane na njegove sklepe.

Narodni svet čaka ogromno delo v političnih in kulturnih vprašanjih. Zdi se pa, da bo imel še bolj važen in širok delokrog v gospodarskih stvareh. Ako zasledujemo slovensko zgodovino, vidimo, da je le redkokdaj v kakem gospodarskem vprašanju vstala ideja o slovenski vzajemnosti. Samo v eni točki smo se nekoliko približali temu idealu, vendar ne združili in sicer v zadružništvu. Mnogokrat je nastala ideja, da bi se vse slovenske zadrage združile v eno centralo, da bi postavile skupni program, ki bi bil prikrjojen po slovenskih razmerah. A niti ta ideja se ni uresničila. Še vedno imamo več zadružnih central, ki gredo svojo, mnogokrat nasprotujočo si pot. V drugih gospodarskih vprašanjih pa sploh ni nastala ideja o slovenski skupnosti. Do sedaj nismo poznali enotnega programa v poljedelstvu, živinoreji, industriji, obrtništvu, importu, eksportu itd.

Da ne bo mogel postaviti narodni svet programov za vsa gospodarska vprašanja, je jasno. Pač pa bo njegova naloga, da prevzame v svoj delokrog one stvari, ki se morajo po enotnem načrtu v najkrajšem času rešiti, da ne bo trpelo slovensko gospodarstvo občutne in nepopravljive škode. Ako tega čimprej ne izvede, bomo občutili zle posledice dolga desetletja.

Naj torej nekoliko razmotrivamo, katera vprašanja zahtevajo nujno rešitev ali pa vsaj obširne predpriprave po enotnem programu. Pri tem moramo vpoštevati, da se nahaja ne le naše ampak sploh svetovno gospodarstvo v kritičnem položaju, da se pričakuje tako velike izpremembe, kakor jih svet še ni videl. Ako ne bomo v tem trenutku naše moči, ki so itak že

skoro izčrpane, združene, ako ne bomo imeli jasnega cilja, postanemo reveži in težaki še v hujši meri kakor do sedaj. Vsakdo izmed našega naroda čuti, da se nahajamo na pragu nove dobe, na pragu velikega gospodarskega preporoda. V tem zgodovinskem trenutku smo si ustvarili narodni svet, ki nam bo pomagal do blagostanja, a to samo tedaj, ako mu damo sredstva v roke, da bo mogel smoteno voditi naše gospodarstvo po natančno začrtanem programu.

Najbolj pereče vprašanje je a provizacija. Brezdvomno je, da je to vprašanje vseslovensko, da spada torej v delokrog narodnega sveta. V aprovizacijskih stvareh je posameznik brez moči; edino le s politično intervencijo in z večjimi svotami bomo mogli obvarovati tisočere in tisočere pred lakotjo, ki jim preti prihodnjo zimo. Na Kranjskem se kažejo znaki pomanjkanja živil, na Goriškem, v Trstu, Istri in Dalmaciji pa že vlada lakota. Ako ne poseže narodni svet, bode nepodcenljiv del Primorske in Dalmacije končno podlegel stradanju.

Na Dunaju obstoja demobilizacijski urad, ki razprodaja že sedaj različne predmete, ki jih rabi kmet ali obrtnik, n. pr. voila, orala, različno poljsko in obrtniško orodje itd. Galicija je dobila do sedaj za stotine milijonov takega blaga po smešno nizkih cenah, mi še ničesar. Narodni svet nam bo preskrbel primeren del demobilizacijskih predmetov.

Obnova Primorske napreduje jako počasi. Manjka osrednji organ, ki bi vodil obnovitvena dela, s politično intervencijo narodnega sveta pri centralnih oblastih in drugih uradih se bo pospešila upostavitve Primorske. Naše dežele morajo postati deležne vseh dobrot, ki jih je namenila vlada za po vojski poškodovane pokrajine. Končno se mora izvršiti upostavitve v prid našemu ljudstvu in ne tujcem.

Ako hočemo ustvariti podlago za obširno nalogo, ki jo bo moralo izvrševati naše združništvo po vojski, ga moramo koncentrirati.

To bi bile najvažnejše gospodarske naloge narodnega sveta, ki bi se morale takoj začeti realizirati. Njih sadovi se morajo pokazati že med vojsko. Razven tega bo imel narodni svet obširen delokrog, da bo ugledil pot prehodni dobi ter ustvaril predpogoje za novo gospodarsko dobo po vojski. Do sedaj nismo imeli lastne države in radi tega nismo urejevali onih gospodarskih stvari, ki so spadale v delokrog vlade. Sedaj pa moramo resno misliti na to, da bomo prevzeli vse agende trgovskega, finančnega in železniškega ministva za javna dela v lasten delokrog. Da uredimo vsa ta vprašanja v soglasju in v prid našim gospodarskim razmeram, je treba nešteta vprašanja natančno pretresovati ter že sedaj pripravljati predpogoje za njih izvedbo. Narodni svet bo imel tu obširno polje za udeleževanje. Naj navedem le nekatera gospodarska vprašanja, o katerih si moramo biti popolnoma na jasnem že pred koncem vojske: preskrba z živili, sirovinami in industrijskimi produkti v prehodni dobi, omejitve brezposelnosti, prevzetje tujega prometa, zveženja v slovenske roke, valuta, carina, železniško omrežje, paroplovba, transportne tarife, trgovski odnosi z drugimi državami itd.

To so gospodarski problemi našega naroda. Njih rešitev spada v delokrog narodnega sveta.

Balfour o ovirah miru.

London, 8. (K. u.) Pacifistična skupina je izzvala razpravo, ker je zahtevala, naj se z odločnostjo deluje za mir. Član prejšnje liberalne vlade Robertson je povdarjal v svojem odgovoru, da nemška vlada ne bo nikdar soglašala z razorožbo, če jo v to ne prisilijo.

Balfour je izvajal v svojem odgovoru, da razprave niso nudile nič novega. Oviro miru tvori marveč okolnost, ker ne temelji nemški militarizem na častihlepnosti nekaterih vojakov, marveč ker se nemški pisatelji, profesorji, teoretiki in praktiki ter taki, ki se pečajo s trgovino in z zgodovinskimi preiskovanji, zavzemajo za teorijo, da je bila prava politika vsakega naroda, ki je hotel postati velik, politika svetovnega vladarstva. Ta velika, nemoralna herezija se je ukoreninila posebno v olikanih slojih Nemčije; predno se ta korinina ne uniči, je malo upravičene nade, misliti na to, da postane Nemčija prostovoljno miroljubni član družbe narodov.

Zlo je izviralo v lahko priborjenih vojaških uspehih Nemčije. Edina pot, ki uniči to zlo, obstoja v tem, da pokažemo, da vojska ne privede vselej do lahkih uspehov in da se včasih ne doseže z njo noben uspeh. Ni naša naloga, da stavimo vprašanje, če je bila ta grda nemška doktrina fantazijska slika osamljenih mislecev, ker nam gre le za to, kako je postopala nemška vlada.

O Belgiji, tako je rekel Balfour, nočemo drugega reči, kakor da spomnimo zbornico na okolnost, da se dozdaj ni še nikdar noben nemški državnik toliko premagal, če so tudi dogodki dali mirovni smeri v Nemčiji krepkega sunka, da bi jasno in določno brez vseh dvoumnosti rekel: Belgijo smo vzeli brez vsakega povičja, vrtni jo hočemo, kakor hitro nam bo mogoče in sicer z vsem, kar smo ji vzeli. Nikdar niso tako govorili in vendar more edino taka politika zadovoljevati najekstremnejše miroljube v spodnji zbornici.

Na nemški vzhodni meji dobimo še jasnejši zgled, kako se izvajajo nemške teorije, dokler je Nemčija mogočna. Nemčija izvaja vsled ruskega poloma svoj vpliv od severne Finske do Črnega morja. Na Finsko je prišla Nemčija kot osvovjevalka; toda izvzemši hlapčevanja Nemčiji ni hujše usode, kakor če Nemčija osvoboduje. (Veslost.) Finska je zdaj v oblasti Nemčije.

Nekoliko bolj južno leže baltiske dežele. Brez vsakega obotavljanja in brez vsakega usmiljenja je delala Nemčija na to, da je z vsa sila in z izsiljenimi pogodbami te narode spravila pod nemško vojaško in gospodarsko nadob. da so njeni dninarji v trgovskih vprašanjih in jo preskrbujejo v vojski s četami.

Nemčija se je odločila, da te narode tlači in je zemljevid tega dela Evrope po svoji volji stvorila tako, da se je skrbno čuvala ga prilagoditi primerno mejam narodov in plemen. Novo stavbo je marveč tako zgradila, da se mora brez nemških stebrov podreti. Ne mogel bi umevati, če bi velesile zaveznikov mogle trpeti in dovoliti kakršenkoli mir, ki bi se ne oziral na to razmerje.

Metoda Nemčije nasproti Rumuniji se je uporabljala zelo značilno. Nemčija ni le prisilila Rumunije, da mora prispevati k nemškim vojnim izdatkom, marveč si je ustvarila tudi nadzorstvo nad industrijo v Rumuniji, ker je napravila sebe v Rumuniji za absolutnega vojaškega in gospodarskega vladalca.

Mi smo tudi znatno povečali svoja ozemlja. Zasedli smo ojužno Palestino in velik del Mezopotamije in vzeli nemške kolonije. Če se hoče kdo poučiti o razločkah nemških in angleških metod, naj primerja razmere v ozemljih, ki smo jih mi zasedli, z razmerami dežela, katere so bili Nemci osvojili.

Kamorkoli smo prišli mi, smo ustvarili varne razmere. Verjamemo, da raste zdaj v Mezopotamiji več žita, kakor stoletja sem, da se veseli Palestina večjega blagostanja kakor kdajkoli prej in da so se v nemških kolonijah dosegla velika izboljšanja. Če se najskrbnejše proučuje postopanje nemške vlade in izjave nemških politikov, ne vidim najmanjšega znamenja, da je mogoče z njimi plodovit razgovor. Prepadi, ki loči zvezne velesile od osrednjih velesil, je tako globok, da ga ni mogoče napolniti in tako širok, da ga je komaj mogoče premostiti.

Balfour se je obrnil nato k pacifistični skupini govoreč: Kakor stoje zdaj stvari, ni mogoče, da se vrnejo Nemčiji kolonije v Afriki. Balfour je vprašal nato pacifistično skupino, če je pripravljena Nemčija opustiti svojo sedanjo politiko nasproti ruski vladi. Če ne spremeni Nemčija svojega srca in če popolna zmaga zaveznikov ne prepriča v Nemčiji vseh, da je bila nemška politika pogrešana, ne more reči, kako je mogoče zopet obnoviti Rusijo.

Socialna demokracija in jugoslovansko vprašanje.

»Lavoratore« od torka zvečer je prinesel informativen uvoden članek o jugoslovanskem vprašanju, ki zasluži, da iz njega podamo svojim čitateljem nekoliko misli, ker je pisan mirno in objektivno.

Člankar pripoveduje, da namegavajo jugoslovanske socialistične stranke sklicati v Zagreb konferenco, da določijo taktično postopanje vseh soc. strank napram jugoslovanskemu gibanju, ker morajo te stranke dati jugoslovanskemu proletariatu zgled edinosti in ker morajo dati trdno podlago za postopanje v problemih, ki jih ni mogoče ignorirati. To se bo pa lahko doseglo, ker se te stranke zvesto drže načela internacionalne in ker so male razlike, ki še obstoje glede jugoslovanskega vprašanja, le formalne narave.

Jugoslavlani, pravi dalje člankar, preživljajo v sedanjih splošni krizi svojo posebno krizo, ki bi lahko bila usodna. V največji nevarnosti so Slovenci, in zato je zavzelo ravno med temi jugoslovansko narodno gibanje gigantske oblike in je postalo pravo ljudsko gibanje. Z ene strani ogrožajo Slovence pangermani (2 vrsti zaplenjeni), z druge pa nenasiljivost italijanskega imperializma v slučaju, če zmaga ententa. Teritorialne zahteve tega, ki so bile razglašene na dan, ko je Italija stopila v vojsko, ne obsegajo (brez Dalmacije) nič manj kot 9970 kvadratnih kilometrov z nad 1 milijonom prebivalcev, od ka-

800.000 Južoslovanov, od teh 500 Slovencev. Za narod, ki šteje 1.500.000 prebivalcev, je to malo preveč! — Jugoslovani so razdeljeni že zdaj politično in administrativno na osem ozemelj. Vrh tega se delijo še na 4 narodne dele. In kakor bi to ne zadostovalo, se razlikujejo še po veri. Novih ločitev in amputacij bi Jugoslovani ne prenesli. Toda njih ne ogrožata le nemški in laški imperializem, ampak tudi mažarski, ki si hoče podjarmiti Bosno in Hercegovino in ji za vedno usuznjiti ogrskemu kapitalizmu. (Zaplenjeno.) Imperializem velikih narodov ima male narode samo za objekt kolonizacije. In resnično, kdo bere jedilni list italijanskega imperializma (zaplenjena ena vrsta) in kdor ve, kako postopajo Ogrji z nemažarskimi narodi in kako se postopa v kakem drugem kraju z nenemškimi narodi, ta pač hitro zgubi vsako navdušenje za načela svobode, človekoljubja in samoodločbe, ki jih proglašajo državniiki ravno teh držav. (Zaplenjeno par vrstic.) Jugoslovani torej stajajo vse svoje upanje v mir sporazuma na podlagi samoodločbe narodov in pa v slogu lastne moči. Zato zahtevajo zedinjenje vseh Jugoslovanov v eno avtonomno demokratično državo. Ta zahteva datira za liberalne in klerikalne stranke, od meseca maja 1917, odkar je podal Jugoslovanski klub v parlamentu znano majniško deklaracijo.

Članek pripoveduje, da jugoslovanskim socialnim demokratom, pa ni bilo treba čakati ruske revolucije, ki je ustvarila za zedinjenje Jugoslovanov ugodno ozračje, ampak oni da so te zahteve stavili že l. 1909. na konferenci v Ljubljani, katere so se udeležili tudi zastopniki italijanskih, nemških in čeških sodrugov in kjer so zahtevali zedinjenje vseh Jugoslovanov brez ozira na jezik, vero in narečja. Jugoslovanski socialisti da so bili torej prvi, ki so odkrito in javno zahtevali združitev jugoslovanskih narodov brez ozira na politične meje in državnopravne zahteve v eno avtonomno državo v demokratični zvezi narodov. V dosegu tega cilja je pa potrebno sodelovanje vseh socialističnih strank in pa mir sporazuma med narodi na podlagi samoodločbe.

Članek zaključuje: Če se bo konferenca bavila s temi problemi, bo s tem rešila brez dvoma eno najvažnejših vprašanj in bo izdatno koristila ideji jugoslovanskega združenja, pa tudi realnim potrebam proletariata!

Boji z Italijani.

AVSTRILJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. avgusta. Uradno se poroča: Na italijanski fronti je topniški boj na prostoru Sedmih občin posebno divjal. V Albaniji so boji ponehali. Načelnik generalnega štaba.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. avgusta. Veliki glavni stan: Vojska skupina kraljeviča Ruperta. Med Ysero in Avro ponoči živahno topniško delovanje. Južozahodno od Yperna in južno od Lyse so po najhujšem ognju sledili sovražni delni napadi, ki so bili odbiti.

Med Ancro in Avro je sovražnik večkrat napadel s močnimi silami. Od goste megle podpiran je sovražnik s svojimi tanki vdrl v naše pehotne in topniške postojanke. Severno od Somme smo vrgli sovražnika v protisunko iz naših postojank nazaj. Med Sommo in Avro so naši protisunkni ustavili sovražni naval vzhodno od črte Morcourt — Harbonnieres — Caix — Fresnoy — Contoire. Zgubili smo ujetnikov in topov. Od ujetnikov, ki smo jih ujeli, smo izvedeli, da so poleg Angležev napadali tudi avstralski in kanadski pomožni sbori ter Francozi.

Nad bojiščem smo sestrelili 30 sovražnih letal. Poročnik Loewenhardt je priporil svojo 49., 50. in 51., poročnik Udet svojo 45., 46. in 47., poročnik baron Richt-hofen svojo 33., 34. in 35., poročnik Kroll svojo 31. in 32., nadporočnik Billik svojo 29., poročnik Koencke svojo 23., 24. in 25., poročnik Auffahrt svojo 20. zračno vlogo.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 9. avgusta zvečer. Uradno: Med Sommo in Avro nadaljuje sovražnik svoje napade. Prvi glavni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Angleška poročila o ofenzivi na zahodu.

London, 8. avgusta. (K. u.) Reuterjev urad je poizvedel, da se napredovalni pohod Angležev in Francozov nadaljuje. Največja globina, ki jo je dosegel, znaša 18 kilometrov. Naši kavalerijski oklopni vozovi in tanki so vozili pred napadalno četo. Dosegli so skoraj železniško križa-

lišče Chaulnes. Do zdaj so ujeli 10.000 ujetnikov.

Amsterdam, 8. avgusta. (K. u.) Lloyd George je v Cardiffu prebral ob sprejemu množice, ki ga je navdušeno pozdravljala, najnovejšo brzojavko o bojih v Franciji. Nato je zaklical: Prebili bomo!

London, 8. avgusta. (K. u.) Bonar Law je poročal spodnji zbornici, da se je pričela rano jutraj francosko-angleška ofenziva na približno 20 km dolgi bojni črti od Morlaucourta do Montdidierja. Ob 3. uri popoldne so dosegle armade vse točke, ki so jim jih določili, ko se je pričel napad. V tem času smo osvojili nad 100 topov in ugrabili 7000 ujetnikov. Prodirali so povprečno 4 do 5 milj, v enem slučaju celo 7 milj. Zbornico so nato do 15. oktobra odgodili.

Wolffovo poročilo.

Berlin, 9. avgusta. (K. u.) Wolffov urad poroča: Različne ugodne okoliščine so angleško-francoskemu napadu med Ancro in Avro pripomogle do začetnega uspeha. Predvsem je zelo gosta megla jutraj dne 8. avgusta pospeševala sovražni sunek. Megla je tako zakrila skupine angleško-francoskih tankov, ki so se po nenadnem silnem ognju pričeli valiti naprej, da so neopaženo prišli mimo nemških obrambnih topov proti tankom in udrli deloma v artiljerijsko črto. Junaško se je branila nemška pehota proti tankom in navalom, ki so od vseh strani nenadoma vdrli proti njej. Za hrbotom angleško-francoskih strelnih črt so še dolgo ragljale strojne puške. Neugodno vreme je ententnim četam omogočilo, da so na posameznih mestih vdrele, tako da so mogli prodreti do črte, ki je navedena v nemškem vojnem poročilu. Tu pa so naletele na protisunek nemške rezerve, ki je preprečila nadaljno prodiranje napadalcev. Severno od Somme jih je pa vrgla nazaj iz nemških postojank.

Zadnji napor Francije.

Geni, 9. avgusta. »Petit Journal« poroča: Ministrski predsednik Clemenceau je rekel članom armadne komisije v glavnem stanju, da bo vpoklic letnika 1920 zadnji vojaški ukrep Francije, o čemer je trdno prepričan.

Podmorska vojska.

Berlin, 9. avgusta. Uradno: V zaprtem ozemlju pri Azorih in zahodno od Gibraltarja so zopet potopili pet večjih parnikov in eno jadrnico; skupno torej okroglo 25.000 ton. Z enim parnikom se je potopilo poleg 370 ton drugega tovora angleškega vladnega zlata v kovanem denarju, vrednega pol milijona mark. Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Dogodki v Rusiji.

V vzhodni Sibiriji obnovljena oblast sovjetrov.

Moskva, 9. avgusta. (Kor. ur.) »Krasnaja Armija« piše: Vzhodna Sibirija je do Bajkalskega jezera očiščena Čeho-Slovakov in obnovljena oblast sovjetrov. Več oseb je bilo usmrčenih. Jutri pridejo na nabor vsi bivši častniki do 60. leta. — V Moskvi je mirno.

Moskva, 9. avgusta. (Kor. ur.) Sinoči so štirje oboroženi avtomobili napadli poslopje vsruske kooperativne zveze. Napadalci so premagali stražo, razbili blagajno in odnesli 4 milijone rubljev.

Ententine čete proti Vologdi.

London, 9. avgusta. (Kor. ur.) Reuter: Po izkrcanju v Arhangelsku korakajo zavvezniki proti jugu, ob železnici, proti Vologdi. Pet milj južno od Arhangelska se je postavila v bran četa, katero so podpirali Nemci. Bila je vržena nazaj in se je umaknila na Obozerskajo nazaj (70 milj južno od Arhangelska).

Ruski ultimati Japonski. — Poročila o Rusiji.

»Pravda« poroča: Ljening je v viharji seji moskovskega sovjeta izjavil, da stavi Japonski zaradi nastopa v Sibiriji ultimati. — Poštni promet med Švedsko in Rusijo je od 6. t. m. naprej prekinjen. — Novoimenovani avstrijsko ogrski poslanik v Rusiji baron Franz je odpotoval v Berlin, da se posvetuje s Helfferichom. — Avstrijsko zunanje ministrstvo je izjavilo, da na intervencijo nemških ali avstrijskih čet skupno z ruskimi četami proti Angležem, ki prodirajo iz Arhangelska, ni misliti.

Italijanski letalci na Dunaju.

Dunaj, 9. avgusta. Italijanski letalci so pripluli danes po 9. uri nad Dunaj, kjer so metali v IV., IX., X., XV. in XVI. okraju in v Schwechatu letake: več stotisoč so jih vrgli. Ljudje so se za letake kar trgali in ruvali. Vsak ga je hotel imeti. Ker živimo v časih navijanja cen, se je precej pričela živahna kupčija z njimi. Cena italijanskih veleizdajalskih letakov je bila prvotno 2 kroni, a pozneje je poskočila do 20 kron

za letak. Policija je izdala svarilo, da so laški letaki prepovedani.

Letake so metali troje vrst. Zrva vrsta je bila v italijanskih barvah zeleno-belordeče s savojским grbom in s številko 128, druge vrste letaki so bili beli s številko 129. Besedili teh letakov sta nemški. Metali so tudi letake z italijanskim besedilom. Posebno veliko letakov je padlo v notranje mesto v park pred mestno hišo in v »Volksgartene«. Častniki, vojaki in policijski stražniki so jih pobrali, kar so jih mogli, a kakor rečeno: radovedni Dunajčani in Dunajčanke so jih tudi pobirali in z največjo pozornostjo brali.

Besedilo letakov.

Dunaj, 9. (K. u.) Uradno: Prihod letalcev se zato ni precej opazil in javil, ker so se letala, ki niso bila obtežena z bombami, držala lahko zelo visoko in ker je jutranji vzduh omejeval razgled. Besedilo nekega teh oklicev se je glasilo:

Dunajčani! Učite se spoznavati Italijane! Če bi hoteli, bi lahko vrgli cele tone bomb na vaše mesto, toda pošljamo vam samo pozdravov trobojnice, trobojnice svobode! Mi Italijani ne vodimo vojske z meščani, otroci, starci in z ženami. Vodimo vojsko z vašo vlado, sovražnico narodne svobode, z vašo slepo, trdosrčno in kruto vlado, ki vam ne more dati ne kruha in ne miru in ki vas vodi le s sovraštvom in z goljufivim upom. Dunajčani! O vas se pripoveduje, da ste inteligentni, toda odkar ste oblekli prusko uniformo, ste padli na nivo berlinskega grobnja in cel svet se je zasakal proti vam. Ali hočete nadaljevati vojsko? Storite to, če hočete izvršiti samoumor. Kaj upate? Odločilne zmage, ki so vam jo obljubili pruski generali? Njih odločilna zмага je ravno taka, kakor kruh iz Ukrajine: Čaka se in umre, predno pride! Dunajski meščani! Pomislite, kaj vas čaka in prebudite se! Živela svoboda! Živela Italija! Živela ententa!

Ostali letaki, enega je podpisal d'Annunzio, so podobno pisani in še bolj bombastični. Ideje in besedilo odgovarjajo popolnoma čustvenemu življenju in dovolj znanemu duhu, s katerim se Italijani vojskujejo.

Uradno poročilo o posetu italijanskih letalcev na Dunaju.

Dunaj, 9. (K. u.) Dogodek, ki je bil že dolgo mogoč, se je uresničil. Sovražni letalci so preleteli mesto Dunaj. Po mnogih napadih, ki so jih morala pretrpeti tako mesta naših zaveznikov kakor tudi sovražnikov, že dolgo časa ni bila nobena skrivnost več, da mora kaj takega pričakovati tudi Dunaj. Pred več kakor enim letom se je že naznanilo prebivalstvu z letaki v hišnih vežah, kaj naj Dunaj ukrene, če ga napadejo letalci, da se kolikor mogoče varujejo. Četudi svaril mogoče niso resno sprejeli, je današnji dogodek pokazal, da je potrebno ponoviti določbe in se ravnati po njih.

Tehnika je dvignila danes letalo na tako višino, da mu obrambno orožje ne more slediti. Saj so celo veliki, občutljivi in polvisoko letéči Zeppelinji z uspehom napadli Anglijo, ki se brani z vsemi dosegljivimi sredstvi, kakor so poročali včerajšnji časopisi. Mala, moderna letala tem lažje dosežejo višino, v kateri jih je težko celo z daljnogledom razločiti, vsled česar uidejo letalnim stražam.

Naše današnje obiskovalce, ki jim je pomagalo še soparno jutranje vreme, je bilo zato mogoče šele spoznati, ko so se nad Dunajem spuščali nižje.

Pristaviti se pa mora, da se more tako visoko letati le, če se nima bomb s seboj. Letala so zato metala le letake, katerih učinek se bo razblinil na zdravem mišljenju Dunajčanov.

En italijanski letalec ponesrečil. — Letalcem poveljeval d'Annunzio.

Dunaj, 9. (K. u.) Od letal, ki so metala letake na Dunaj, se je eno spustilo na tla pri Schwarzanu blizu Dunajskega Novega mesta. Letalo je popolnoma zgorelo. Zaglal ga je letalec sam.

Dunaj, 9. Trdi se, da je poveljeval italijanskim letalcem major d'Annunzio. Italijanski poročnik, ki so ga prijeli, je izpovedal v Dunajskem Novem mestu, da so se dvignili letalci danes jutraj v Padovi.

Zračna pot na Dunaj.

Zračna pot na Dunaj iz Italije znaša približno 400 kilometrov. Dunajsko časopisje sodi, da so se italijanska letala, 7 jih je bilo nad Dunajem, dvignila ob solnčnem vzhodu.

Italijanski letalec nad Mariborom.

Dunaj, 9. Ob 9. uri dopoldne se je brzojavilo iz Maribora, da so videli tam sovražno letalo, ki se je vračalo z Dunaja.

Politične novice.

+ Preki sod za štajersko, Koroško in Kranjsko odpravljen. Graško vojaško poveljstvo je dne 6. t. m. razveljavilo naredbu z dne 15. majnika 1918., s katero je bil pad vojaškimi obrati in vojaškimi ose-

bami na Kranjskem, štajerskem in Koroškem proglašen preki sod. S tem je prekl sod pri nas zopet odpravljen.

+ Nemški listi so se že malo spame-tovali. Priznavajo, da se ta vojska ne more končati s popolno zmago tega ali onega »vsled dosedanjega položaja na različnih frontah«. Edino, pišejo, kar more sedaj vojsko končati, je »časten sporazum obeh strank«. Ali nismo tega od vsega početka zahtevali, še tedaj, ko so Nemci zahtevali mir meča?

+ Poslanec Dobernik, ki je bil sin slovenskega učitelja (še iz stare šole) na Djkšah v velikovškem okraju, torej v fari, v kateri še dandanes ne slišiš nemščine, je moral, dokler je živela še njegova prva žena, hoditi k nedeljskim mašam in ji donošati spominke od raznih romarskih cerkva. Da bi pa tudi v Celovcu hodil očitno k nedeljski božji službi, od tega ga ni pripravila. Ko je pa ona umrla in se je on pozneje čisto udnjal Südmarki, je odpadel od vere in je zapustil testament, glasom katerega se mora njegovo telo po votanskem načinu — upepeliti. Dobernik je bil prvi, ki je reklamiral Trst in ves širok pas od jadranskih obal do koroškoštajerskega nemškega ozemlja za Allddeutschland. Sedaj pa je moral odstopiti!

+ »Kärntner Tagblatt« je še vedno nezadovoljen z Jugoslovani. V št. 178 priobčuje znani komunike o zadnjih posvetovanjih jugoslovanskega kluba ter dostavlja: »Ali se Jugoslovani ne spominjajo, kako je posl. Stransky v državnem zboru dejal: »Mi sovražimo to Avstrijo«, in s takimi ljudmi vedno hodijo ramo ob ramo!« — Denunciacija se takozvanemu krščansko-socialnemu lističu vedno dobro poda, Jugoslovani pa smo kar ginjeni, ko nam tako glnljivo pridiguje urednik Pavlič, ki na volkstagih in v svojem listu trobi na vso sapo v isti rog, kakor proč-od-Rimovci Wolf, Angerer e tutti quanti, da ne zabimo lutrovskih pastorej. Gospoda, ko boste pomedli pred svojim pragom, se pomenimo kaj več! — V isti številki poroča list zlobneje kakor drugi o ogrskih otrokih v Primorju in napada hrvatsko domače prebivalstvo.

+ Hrvatski delegati so se, potem ko so podali v ogrskem parlamentu par papirnatih protestov, vrnili v petek v Zagreb.

+ Sklep socialno demokratske stranke na Hrvatskem. »Pravda« prinaša sledeči sklep: Glavni odbor socialno demokratske stranke Hrvatske in Slavonije je v seji dne 2. avgusta sklenil soglasno: 1. Glavni odbor stoji na stališču popolnega samoodločevanja naroda (zaplenjeno), priznavajoč sklepe balkanske socialistične konference od 1910. leta in ljubljanske konference iz leta 1912. zahteva ujedinjenje Slovencev, Srbov in Hrvatov kot enotnega troimenega naroda (zaplenjeno). V delu za ta cilj bo nastopala socialno demokratska stranka samostojno in neodvisno. V drugi točki zahtevajo splošno, enako in tajno volilno pravico na Hrvatskem in bodo zato nadaljevali boj, ker je to temelj in začetek demokracije političnih organizacij Hrvatske.

+ Ministrstvo za ljudsko zdravje. Danes je v »Wiener Zeitung« izšla odredba celokupnega ministrstva, ki nanašanja ustanovitve ministrstva za ljudsko zdravje. Istočasno je v »Wiener Zeitung« objavljeno imenovanje osebja novega ministrstva.

+ Dr. Hochenburger umrl. Bivši justični minister, sokrivec Stürgkhovega absolutizma dr. Hochenburger je umrl. Leta 1897. je Hochenburger še pozival v parlamentu v svojem govoru, da treba obesiti vse ministre, ki so podpisali naredbu po § 14., na laterne, leta 1914. pa je bil glavni duh Stürgkha in njegove zle dobe, ki je vladala samo s § 14. podprtim absolutizmom. — Klicarji nemškega absolutizma in njegove dobe umirajo.

+ Mladočrški poslanec Mastalka in trutnovsko sodišče. Praga, 9. avgusta. Poslanec Mastalka je vrnil ministrskemu predsedniku dr. pl. Hussareku red železne krone s pripombo, da se čuli kot zastopnik jičinskega voličnega okraja z ustanovitvijo okrožnega sodišča v Trutnovem občutno prizadet in da ne more nositi cesarjevega odlikovanja, če nastopa vlada proti življenjskim interesom češkega naroda.

+ Ogrska zbornica. Budimpešta, dne 9. avgusta. Zbornica sprejme vojnopreskrbovalni urad v tretjem branju. Nato pride v razpravo o predlogi glede obnovitve pogorelega mesta Gyöngyös. Predloga se nato sprejme v specialni in splošni debati. Nato se vrši razprava o ureditvi na plače vzetih posojil državnih nastavljenec. Govori finančni minister Popovicz. Nato se zakon sprejme. Prihodnja seja jutri. Na dnevnem redu je tretje branje 22 imunitetnih zadev.

+ Razlastitev na Ogrskem. Budimpešta, 9. avgusta. V današnji seji ogrske zbornice je izjavil dr. Wekerle, da name rava vlada izvršiti važne preuredbe, tako tudi razlastitev imetja,

+ **Brigadir poljskih legij polkovnik Josip Haller v Parizu.** Krakov, 9. avgusta: »Nowa Reforma« poroča iz Švice: Bivši brigadir poljskih legij polkovnik Josip Haller, o katerem so poročali, da je na Ukrajini izvršil samoumor, je došel v Pariz. Halleru se je posrečilo prebiti s svojimi četami nemške črte in zbežati v Rusijo, odkoder je došel v Pariz. V Parizu nastopa Haller kot oficijalni zastopnik Poljakov pri alijancih.

+ **Nemški in italijanski prostozidarji zopet združeni!** Italijanski časniki so prinesli senačno vest, da letos italijanske lože niso priredile več svečanostnih sej ob obletnici vstopa Italije v svetovno vojno, ker so se v zadnjih mesecih zveze z nemškimi ložami zopet obnovile. 17 nemških prostozidarskih lož je pa tudi v Avstriji. Ogrske lože so pa bile itak vedno pod vodstvom laškega Velikega orijenta. — V Celovcu je loža »Eulenhörst«. Kje so torej veleizdajci?

Dnevne novice.

— **Osebnost.** Č. g. Jožef Hren, kaplan v Podbrdu, je vpoklican za vojne kurata.

— **Društvo ljubiteljev poljskega naroda v Ljubljani in Poljaki.** Glasilo poslanca dr. Glabinskega »Kurjer Lwowski« prinaša v svoji četrtkovni številki uvodnik o društvu ljubiteljev poljskega naroda v Ljubljani.

— **Odlikovan je bil orož. stražmojster v Zagorju** Legat z železnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje.

— **Zveza jugoslovanskih železničarjev** klicuje dne 8. septembra t. l. v Trstu izredni občni zbor. Natančna pojasnila in dnevni red prinese prihodnja številka »Jugoslovanskega železničarja«.

— **Vipavska dolina.** (Na naslov okrajni in deželni komisiji za preživljanje.) Lanskoletna suša in pa posebno še vedne nastanitve vojaštva skozi dve leti so Notranjsko, osobito pa vipavsko dolino spravile skoro ob ves živ. Aproxivacija je sramotno nezadostna, zabele sploh ni. Vipavec se prej ni bavil s svinjerejo, s poljedelstvom pa jako malo. Saj si je kupil z vinskimi izkupičkom ves živež. Tako je prišlo sedaj do splošne mizerije.

Ali bi torej ne bilo modro in pravično, če bi oblasti dajale podpore in prispevke za preživljanje v najvišji, postavno dovoljeni meri. To bi bilo vsaj nekaj in bi kazalo, da imajo oblasti vsaj nekaj socialnega čuta in razuma. Pa žalibog, da se to ne zgodi. Izmed stotih slučajev le enega: Malo posestvo! Družina velika: oče, mati, stari stric, stara mati, šest otrok. Da so se mogli v mirnem času preživeti, so morali odrasli sinovi po dnuh in eden v Ameriko, da je poslal nekaj kronic domov za davke in obresti. Pride vojna. Trije sinovi so morali na fronto. In so še sedaj tam. Od dveh seve sta se duši rajši preselili v boljši svet. Medtem je oče samega dela in kopanja na pol onemogel. Mati ima opraviti z dvema nedoraslimi otrokoma in s starim stricem in staro materjo, ki sta oba že čez 80 let stara. Kako živeti? Okrajna komisija prisodi podpore vsem skupaj 4 K 80 vin. na dan! Bogme! Če bi bili vsi trije sinovi doma, bi prislužili vsak po 20 K na dan, torej skupaj: 80 K na dan! Kaj takega se ne sme več ponavljati. Naredila se je seve pritožba, a ta bo rešena malo pred sv. Nikolijem! Med tem pa bo uboga družina že vsa izstradana! — Komisije morajo vendar vedeti, da imajo svojci vojakov postavno pravico do podpor, ter da te podpore oziroma prispevki niso kaka milost ali miloščina.

— **Blagor deželnih mej.** (Ne enake živinske cene.) Polovica vipavske doline je na Kranjskem, polovica na Goriškem. Potok Hubl jo reže. Po vsej dolini pa je isto ljudstvo, samo slovensko, isto narečje, iste šege, isto solnce, isto vino. Nosila je vsa dolina skozi 2 leti isto vojno breme. Vsa dolina je tudi pod istim cesarjem, v isti državi in pod istimi postavami in isto pravico. Zdaj nas druži še isti glad. Zivina je tudi ista. Pa — cene niso iste, kakor tudi nima vsa dolina istega deželne glavarja. Kranjski Vipavec dobi za kg 3 K, goriški Vipavec pa — 10 K. Pa seno, ki jo je goriškoviipavska krava, je ravno isto, katero žre kranjskovipavska. In sam sem šel gledat, saj imam samo par korakov čez mejo, in sem kupil goriško-vipavske krave, seve po 20 K kg, in jedel njih meso, pa je tudi ravno isto, kakor kranjskovipavskih. Tukaj vidimo vso budalost deželnih mej! — Čut pravice pa s tem tudi trpi in razburjenje kranjsko-vipavskih kmetov je veliko in raste od dne do dne. Pa nismo jezni samo na goriške krave, ki vsaka prinese v hišo lepo doto za vsako nevesto, ampak smo jezni tudi na merodajno zastopstvo kranjske dežele, ki gre v patriotičnem samozatajevanju do skrajne meje, do — pogina samega sebe, — o kaj še, do pogina bližnjega, kmeta.

— **Smrtne obsodbe pri armadi na bojišču.** Z Dunaja poročajo: Povelje vojaškega poveljstva z dne 29. julija t. l. vsebuje

odlok, ki določa, da se mora moštvo pri raportu naznaniti 74 pri armadi na bojišču izvršenih smrtnih obsodb. Usmrčenih je bilo 44 mož nadomestnega bataljona pešpolka štev. 71 radi zločina upora, 13 mož od pešpolkov štev. 28, 98, 102, 91 in strelskega polka štev. 8 radi zločina veleizdaje. Dlje 17 smrtnih obsodb proti članom čehoslovaške organizacije, ki so se bojevali proti Avstriji in bili od naših čet ujeti.

— **Obnovljeni železniški obrat med Črnovicami in Rumunijo.** Dne 17. avgusta 1918 bodo zopet otvorili železniški promet med Črnovicami in Rumunijo, ki je dve leti vsled vojske počival. Obrat bo začasen in se uredi končno neveljavno, ko bo ratificirana mirovna pogodba.

— **Prodaja krompirja.** Ker se novejši čas mnogokrat dogaja, da posamezni kmetovalci, ne da bi upoštevali odredbe ministrstva za prehrano, propadajo po visoki ceni raznim vojaškim kuhinjam, kakor tudi drugim vojaškim formacijam večje množine krompirja, opozarjamo tem potom, da je vsaka taka prodaja od strani kmetovalcev strogo kaznjiva ter bodo vsi tisti, ki se jih pri taki prodaji zaloti, občutno kaznovani. Pravico do nakupa krompirja ima edino Zavod za promet z žitom ob času vojne, oziroma od njega nastavljeni komisijonarji.

— **O lakotni bolezni na nemškem** Češkem vpijejo sedaj zopet nemški listi. Če pa mi hočemo o nji poročati z Notranjskega bomo pa — konfiscirani. Razložek pa je tudi še ta, da je lakota na severnem Češkem bolj na papirju in v glavah hujšakških politikov, na Notranjskem pa v resnici in v želodcu.

— **Za povečane slike** hodi sedaj po Slovenskem neki agent v službi židovske tvrdke na Dunaju. Računa jih kar po 60 in več kron komad. Za judovske milijonarje nimamo denarja!

— **Maksimalne cene za hotelske sobe** določa ravnokar izišla naredba ogrske vlade.

— **Kravo ukradel.** V Mali Pristavi pri Št. Petru na Notranjskem je bila dne 3. avgusta dopoldne na paši ukradena osem let stara krava, težka približno 500 kg in vredna 6000 K. Krava je bila pšenične barve z belimi lisami ter bi se imela še v tem mesecu oteletiti. Tatvine sumljiv je neki mož, ki je dotični dan gnal v smeri od Št. Petra proti primorski meji še neko drugo kravo in imel obešeno čez hrbet vrečo za kruh, kakor jih po navadi nosijo vojaki. Verjetno je, da je tat odpeljal kravo čez deželno mejo na Primorsko in jo tam prodal. Kdor bi o tatvini kaj vedel, naj javi to najbližji orožniški postaji.

— **Glavna zbiralnica perila za čete, ki se vračajo iz ujetništva, v Ljubljani,** uljudno naznanja prebivalstvu Kranjske, da zaključuje zbiranje perila. Na Kranjskem se je doslej nabralo 870 moških srajc, 826 moških spodnjih hlač ter 9.245 K 84 v daril v denarju, in sicer: v Ljubljani 360 srajc, 250 hlač in 3579 K 60 v; v Kamniku je štacijsko poveljstvo nabralo 52 srajc, 47 hlač in 526 K 50 v; posebno zadovoljiv je uspeh v postojanskem okraju, ki je glavni zbiralnica v Ljubljani poslal 82 srajc, 60 hlač in 1408 K 90 v. Razen tega se je pri zbiralnici iz vse kronovine nabralo dokaj rjuh, otirač, robcev, nogavic, kontenine i. sl. Kakor je videti, je uspeh zbiranja po Kranjskem za prebivalstvo, ki je že v prvih letih vojne darovalo mnogo perila, zelo časten, zlasti če se vpošteva, da sprico občnih težav samo s perilom ni več posebno založeno. Ker se dotok perila še ni docela ustavil, bo o končnem rezultatu mogoče poročati šele tedaj, ko bo zbiranje faktično končano, torej šele tekom tega meseca. Glavni zbiralnici ni samo dolžnost, ampak tudi srčna potreba, izraziti v imenu vojakov, ki se vračajo iz vojnega ujetništva, iskreno zahvalo darovalcem in darovalkam civilnega in vojaškega stanu za veliko njihovo požrtvovalnost in darežljivost. Glavna zbiralnica se prav tako iskreno zahvaljuje tudi krajevnim odborom, ki so pri nabiranju tako uspešno sodelovali, zlasti pa še slavn. časopisju za izdatno radovoljno pomoč. O korporacijah in o posameznikih, ki so se prav posebno potrudili na korist zbiranja in dosegli posebne uspehe, bo glavna zbiralnica, kakor ji velevala dolžnost, poročala na višja mesta, istotako o pohvalnem sodelovanju žandarmerijskih postaj. Še enkrat: Srčna hvala vsem in vsakomur! — Po 20. avgustu t. l. preidejo agende in zaloge glavne zbiralnice, v kolikor dotlej še ne bi bile odposlane vojnookrbovalnemu uradu na Dunaju, Berggasse 22, na vojaško štacijsko poveljstvo v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 29, II. nadstropje. — V Ljubljani, 5. avgusta 1918. — Aleksander Mörk von Mörkenstein, podpolkovnik, poveljnik prigrisilnice za ženske pomožne moči pri soški armadi, Ljubljana, Narodni dom.

— **Pogreša se že štiri leta Franc Kuček,** vojak 17. pp., 1. stot., doma iz Loža, ki se je boril v Galiciji in bil najbrže ujet. Kdor izmed domov iz ruskega ujetništva se vrnivši vojakov o njem kaj ve, naj to sporoči Ani Kuček. Lož pri Starem trgu.

— **Prošnja.** V tukajšnji bolnišnici za malarijo leži veliko število bolnikov: Čehov, Slovakov in Rusov, ki nimajo nikaškega čtiva. Kdor bi imel knjig v teh jezikih, ga v imenu teh ubožcev prosim, da jih pošlje na moj naslov, da jih jim razdelim. Že naprej: Bog povrni! — Fr. S. Šmid, kurat, Branica, p. Štanjel na Krasu.

Ljubljanske novice.

lj Slovanski gostje v Ljubljani. Dne 16. t. m. pričakujemo preko 30 najodličnejših političnih in kulturnih zastopnikov češkega, poljskega in srbohrvatskega naroda. Da se vse potrebno ukrene, se je včeraj osnoval poseben odbor za sprejem slovanskih gostov v Ljubljani. V izjemnih slučajih bo odbor tudi željam domačih gostov (članom Narodnega sveta in Jugoslovanskega kluba) po možnosti rad ustrežal. Naslov: Odbor za sprejem slovanskih gostov v Ljubljani. Uredništvo »Slovenca«, oziroma Narodni dom, I. nadstropje.

lj **Katoliško društvo za delavke** bo imelo jutri, dne 11. t. m., ob pol 7. uri zvečer svoje redno predavanje v društvenih prostorih. Članice naj se ga v obilnem številu udeležijo.

lj **Deželni muzej Rudolfinum** je vsled odredbe deželnega odbora vojvodine Kranjske od 14. t. m. dalje splošno pristopen (brezplačno) vsako nedeljo predpoldne od 10. do 12. ure in vsak četrtek popoldne od 2. do 4. ure.

lj **Knjižnica šentpeterskega prosvetnega društva** bo prihodnji teden odprta v sredo, 14. t. m., od 7. do 9. ure zvečer mesto v četrtek, dne 15. t. m.

lj **Poroka.** Danes se je poročil g. Niko Bezerić z gđe. Marijo Radičič iz Bola v Dalmaciji.

lj **Sovražni letalci nad Ljubljano.** C. kr. korespondenčni urad poroča iz Ljubljane z dne 9. t. m.: Danes nekoliko po 11. uri dopoldne se je pojavila nad Ljubljano skupina 6. italijanskih letal in odletela, obstreljevana od obrambnih baterij, ne da bi kaj metala, kmalu naprej proti jugozapadu. — Tozadevno našo notico v včerajšnji številki je ljubljanska cenzura zaplenila.

lj **Poročilo z ljubljanske fronte.** Okoli 11. ure ponoči so prišli veliki transporti z Notranjskega, ki so bili prav dobre volje in so po Kolodvorski ulici v glasnem zmešanem zboru peli izanske melodije. — Deželni odbor se je obrnil na nižjeavstrijski deželni odbor s prošnjo, naj protestira proti letakom, ki so jih metali italijanski letalci na Dunaj in naj v ta namen alarmira vse podrejene občine. — Mesarske stojnice so bile danes zjutraj v oblegovanem stanju. Kljub temu se je nekaterim junakom in junakinjam polka privilegirancev posrečilo prodreti oblegovano črto in priti do pripravljene mesa brez nadležnega čakanja. — Dež in lepo vreme se hitro menjavata. — Obrambna črta, ki jo tvori glavna struga Ljubljane, se namerja opustiti; oddala se bo košnja visoke trave, ki raste v njej, ker ni le skrivališče raznih smradov, ampak tudi mažarskih dezertirjev. — Glavni stan ljubljanskih navijalcev cen je imel sinoči zelo živahen vojni posvet, pri katerem so sklenili velikopotezno ofenzivo na cene živil. O podrobnostih nameravanega podjetja najstrože molče. — Sovražni letalci, ki so včeraj preleteli naše mesto, so prvotno namerjali, kakor poročajo iz Lugana, metati bombe na Ljubljano. Potoma so dobili obvestilo, da je v Ljubljani tudi sedež cenzure jugoslovanskega časopisja, naker so svojo namero glede bomb opustili, ker ni v njihovem interesu, da ljubljansko cenzuro razdenejo. — Resnejši poskusi, da bi se omejila beda revnih slojev v Ljubljani, se niso podvzeli. — Sicer nič novega. — Načelnik ljubljanskega poročevalskega stana: Aga.

lj **Umrla je** 7. t. m. v Ljubljani vdova častnika gospa Gdula Jeschenagg, rojena Lilsdorf, v 92. letu starosti. Njen oče je bil ljubljanski meščan, posestnik in tehnični ravnatelj nekdanje sladkorne tovarne v Ljubljani.

lj **Ljubljanski izvoščiki** izjavljajo, da ni nihče izmed njih vozil v Domžale dotičnih gospodov, o katerih smo te dni poročali. Vozili so se v kočiji, katero je neki izvošček pred kratkim prodal, pa kupec še ni zbrisal številke.

lj **Modna trgovina Josipine Podkrajšek** bo zaprta do 30. avgusta t. l.

lj **Čebula.** Na ljubljanskem trgu se sme prodajati čebula po maksimalni ceni 1 K 60 v, za kilogram. Mestna aprovizacija jo pa, izvzemši ubožno akcijo, prodaja po 2 K kilogram.

Koroške novice.

k »**Vojni kurat in koroški strelci.** Celovške »Fr. St.« poročajo pod tem naslovom dne 4. t. m.: Nemški Schulverein je prejel po vojnem kuratu Jožefu Pöllu kot dohodek oklica, ki ga je naslovil na svoj bataljon c. kr. koroškega prostovoljnega strelskega polka, znatni znesek 1100 kron

kot »nemisljivi dar namesto venca na Rosseggerjev grob«. Od tega sijajnega daru pripada 26 častnikom 482 K, 303 strelcem s podčastniki 618 K. Topli oklic tega pristno nemško čutečega duhovnika, ki je s plantetimi besedami kazal na pomen nemškega Schulvereina in pozival na pomembno počaščenje Rosseggerjevo, najboljšega borilca za ohranitev nemštva, je dosegel v njegovo lastno veliko veselje tak velikanski uspeh. Iskrena hvala gre požrtvovalnim koroškim strelcem, ki so v najlepši slogi s svojim dušnim pastirjem in svojimi častniki zvesti svojemu ljudstvu. »Haj!« krepkim, strunnim nemškim Korošcem! — Isto poročilo objavlja »Kärntner Tagblatt«. Pripominjamo, da je med koroškimi strelci veliko število koroških Slovencev. Ali tudi te sili nemški vojni kurat (odkoder je, nam je neznano, Korošec ni), da prispevajo v njegovo »blage« schulvereinske namene? Zoper to odločno protestiramo!

k **Alarm** radi sovražnih letalcev je bil v Celovcu dne 6. t. m. ob pol 1. uri popoldne. Tako poročajo celovski listi. Letalci so bili naznanjeni preko Ljubljane, a jih ni bilo blizu. Ob pol 3. uri je bil alarm končan. Prebivalstvo se ni dosti zmenilo zanj.

k **Nezgode.** Pri Žihpoljah so našli minuli teden dnarico Ano Jančko grozno razmesarjeno v njeni sobi. Mislijo, da se je razletelo strelivo, ki je bil njen mož prinesel s fronte in ji na tako strašen način končalo življenje. — Praporščak Pak in celovška gimnazijca Sile in Romavh so se dne 2. avgusta podali na Jeko, kjer so našli nerazstreljeno topniško strelivo. Ko so je ogledovali, je razletelo in vse tri težko poškodovalo.

k **Dobernikov naslednik.** Za državnozborni mandat celovškega mesta, ki ga je nad 20 let posedoval preminuli poslanec J. V. Dobernik, se že zdaj poteguje znani procerodimovec c. kr. profesor Hans Angerer, voditelj koroških vsenemcev in deželni poslanec v beljaški okolici. Že dolgo časa ima skomine po sedežu v državni zbornici, bomo videli, ali mu jih Celovčani izpolnijo!

k **Strašen dan** hude ure je bil 25. julij. Strašni nalivi, zlasti pa toča, so napravili nepregledno škodo prej že okrog Osojskega jezera, zdaj pa okrog Št. Vida ob Glini. Trpeli so Št. Donat, Krška dolina, Himelberg, Trg itd. — Isti dan je napravila toča neizmerno škodo po Velikovu in okolici. Posebno prizadete so občine Velikovec, Vovbre, Št. Peter na Vašnjah in Ruda. Hudo so trpeli vsi sadeži.

k **Smrtna kosa.** Na Domačalah je umrl dne 24. julija grof Rajmund Wagensberg, svoj čas preiskovalni sodnik v Celovcu. Znan je bil po svoji globoki vernosti. — V Celovcu je umrla nagle smrti 30letna posestnikova hči Marija Potračnik iz Lokovice pri Pliberku. Bila je na obisku v nekem samostanu, kar ji na nagloma postane slabo. Po 4urni bolezni je izdihnila svojo dušo vsled izkrvavljenja v želodcu. — V Velikovu je preminula dne 3. avg. po dolgi mučni bolezni tamošnja meščanska učiteljica Marija Jurkovič. — Smrtno ponesrečil je na Podravljah prostovoljec P. Sandner, sin pismonoše iz Beljaka, ko je skočil iz vozečega se brzovlaka. Hotel je obiskati svojo nevesto. Obvisel je bil na stopnicah ter prišel pod vlak, ki ga je grozno razmesaril. — 23letni zavirač Fran Baudiš iz Jesenice je ob eksploziji posode z bencinom na Bledu bil težko opečen. Prepeljali so ga v celovško bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl.

Primorske novice.

p **Državni poslanec Fon** bo 18. t. m. in naslednje dni v Gorici.

p **Smrtna kosa.** Julica Bravničar, županova najmlajša hčerka iz Tolmina, je v torek dne 6. t. m. po kratki a mučni bolezni umrla. Tako lepega spreveda menda že zdavnaj ni bilo v Tolminu. Belo oblečena dekleta so nosila vence, fantje pa krsto. Celto nemški vojaki so darovali lep venec. Med pogrebci ga ni bilo, ki bi ne imel rosnih oči.

Prosveta.

pr **Slovensko narodno gledališče.** Podpiratelji v Novem mestu. Koliko vačnosti za narodni in kulturni razvoj priznavajo Čehi gledališču, so pokazale slavnosti, s katerimi so Čehi praznovali 50letnico svojega narodnega gledališča v Pragi. Prav v zadnjih tednih je hrvatska gledališka družba iz Zagreba prirejala predstave v Trstu. Njih uspeh je bil mogočen. Tudi Italijani so prihajali k predstavam in občudovali so umetniško višino igralcev ter krasoto hrvatske govornice. Odtlej ne kažejo več tolike neprijazne protivnosti in mrznje nasproti Slovincem in Hrvatom, nego se pripravljajo na trezen sporazum z Jugoslovani. — Ako bi bili Slovenci imeli med vojno odprto narodno gledališče v Ljubljani kjer se je zbiralo vojaštvo vseh narodov monarhije, bi bili imeli priliko, pokazati z gledališčem vsem tem narodom

višino naše kulture in lepoto našega jezika. — Ti dogodki so obrnili tudi pri nas pozornost na »deželno« gledališče v Ljubljani in zbudili trdno voljo, da bodi to gledališče neodvisno narodno gledališče, ki bi krepko pospeševalo naš ugled in naš narodni in kulturni napredek. Na mnogih krajih po Slovenskem že zbirajo prispevke, da bi s primerno glavnicjo zagotovili gledališču redno delovanje. Tudi v Novem mestu se je osnoval krajevni odbor s tem namenom pod načelstvom dvornega svetnika Fr. pl. Šukljeja. O tem je »Slovenec« že poročal. Seznam rodoljubnih gospodov in gospe, ki so se pozivu odzvali in prikočili lepemu narodnemu namenu z darili in deleži, priobčimo o priliki.

pr Hrvatsko-slovensko katoliško dijaštvo. (Zora-Luč.) Na nedavnem zborovanju slovensko-hrvatskih akademskih in bogoslovnih katoliških društev v Zagrebu se je sklenilo, da se imata dijaški reviji »Luč« in »Zora« izdajati kot skupni glasilo slovensko-hrvatske dijaške zveze. In sicer: »Zora« kot književno-beletristična dijaška revija, »Luč« pa kot organizatorični list. »Zora« bo izhajala v Ljubljani, »Luč« pa v Zagrebu. Vsak obeh listov bo imel po enega slovenskega in enega hrvatskega urednika. Lista »Zora« z začetkom šolskega leta 1918/19 bo redno izhajati.

Gospodarske novice.

g Občni zbor »Zadružne zveze« v Dalmaciji se je vršil dne 1. t. m. v Splitu. Dr. J. Bervaldi se je s toplimi besedami spominjal velikih zaslug pokojnega dr. J. Kreka za hrvatski narod. »Zadružna zveza« obstoji 10 let in ima tudi svojo Zadružno banko na Reki. Čistega dobička za leto 1917. ima 250.321 K 90 vin.

g Sladkor dražji. Budimpešta, 9. avgusta. Ministrski predsednik dr. Wekerle je odgovoril na vprašanje, ali se res zviša cena sladkorja za 100 odstotkov: Za koliko bo sladkor dražji, ne morem še danes povedati.

g Maksimalne cene svinjetine na Ogrskem. Ogrska vlada je določila najvišje dovoljene cene za svinjetino žive vage. Neopitani prešči do 30 kg teže se ne smejo prodajati nad 8 K za 1 kg. Za vsaki kilogram čez to težo do 90 kg se »določenih 6 K. Za opitane prešče od 91 do 125 kg velja cena od 8 K za kg; za od 126 do 150 kg teže prašče 8 K 20 v. za kg in za čez 150 kg teže 8 K 40 v. za kg.

g Cena sliv (češp) na Hrvatskem. Ban je določil jesenskim slivam ceno od 40 K, letnim slivam 28 K.

g Za najemnike travnikov. C. kr. urad za ljudsko prehrano je odredil, da je glede oddaje suhe klaje onih najemnikov, ki imajo travnike v tujih političnih okrajih, podati dolžnost naznanila v onem okraju, kjer najemnik stanuje, v okraju, kjer je travnik najet, se ima pa odračunati iz okraja izvoženi kvantum klaje.

g Zamenjava poginulih, odnosno v sili pobitih vojaških konj. C. in kr. vojno ministarstvo naznanja, da se za vojno službo nesposobni, pri licitacijah nakupljeni vojaški konji, katere morajo posestniki v sili pobiti ali sami poginejo, od prvega avgusta dalje ne bodo več zamenjavali in ostane tozadevna naredba v veljavi le za one konje, ki so bili kupljeni pred 1. avgustom. S tem dejstvom naj tedaj kupci odslej računajo.

g Preskrba z ozimnim semenskim žitom. Semensko žito za letošnjo jesensko setev bo oddajala c. kr. Kmetijska družba kranjska in Zavod za promet z žitom ob času vojne. Nihče se ne sme priglasiti za semensko žito iste vrste pri obeh oddajališčih, ampak samo pri enem. Kmetijska družba razglasa način in pogoje oddaje v

svojem strokovnem glasilu »Kmetovalcu«, kjer si jih lahko vsak natančno prebere. Ljubljanska podružnica Zavoda za promet z žitom bo oddajala troje vrst ozimnega semenskega žita: a) švedsko originalno svačje-semensko pšenico in rž po približno 180 K za 100 kg z vrečo vred; b) navadno semensko žito iz Češke, Moravske in Nižje Avstrijske; c) navadno semensko žito iz domače dežele, ki ga bodo nakupili žitni komisijonarji. Pripominja se, da Zavod ne prevzame nikake odgovornosti za uspeh semenskega žita, ki pride iz Švedske, Češke, Moravske ali Nižje Avstrijske. Za semensko žito sme prositi oni, ki hoče premeniti in izboljšati svoje seme ali pa kdor nima lastnega semena, bodisi da lansko leto ni nič sejal, bodisi, da mu je nezgoda (toča) uničila pridelek. Zavod za promet z žitom bo oddajal semensko žito v glavnem le proti zameni, to se pravi, kdor bo hotel dobiti semensko žito, bo moral oddati popreje ali istočasno enako množino žita lastnega pridelka žitnemu komisijonarju. Nihče ne sme zaprositi več žita, kot ima pripravljene polja. Pravilna uporaba semenskega žita se bo nadzorovala. Zakon določa strogo kazen za one, ki semensko žito odtegnejo pravemu namenu. Kdor želi prejeti semensko žito od Zavoda za promet z žitom, se mora zgledati pri svojem županstvu, da ga vpiše v prigrasilnico. Županstvo prejme potrebne formularje od Zavoda potom okrajnega glavarstva. Vsakdo mora: 1. izjaviti, če želi švedsko ali avstrijsko seme, 2. povedati vzrok, zakaj naroča seme in 3. navesti velikost ploskve, ki jo bo obsejal. Županstvo je odgovorno za pravilno napoved kmetovalcev. Priglasiti se je treba najpozneje do 25. avgusta t. l. Dne 25. avgusta morajo odposlati županstva prigrasilne pole na c. kr. okrajno glavarstvo, ki bo opravičenost prigrasilo pregledalo. Odločno se opozarjajo vsi kmetovalci, da se Zavod na poznejše priglase ne bo oziral. Žitni zavod bo oddajal prigrasilec semensko žito kakor dosedaj potom svojih žitnih komisijonarjev. Končno Zavod najnujneje nasvetuje kmetovalcem, naj si dobijo, če le mogoče, seme iz lastnega pridelka, ker je uspeh še najverjetnejši. Plevel (grasica in drugo) naj se na trierju izčisti, sneitjavo žito naj se namaka (kvasi). Kakor lansko leto razpošlje Zavod tudi letos pouk o namakanju žita, kakor ga je priredil za naše razmere strokovnjak c. kr. Kmetijske družbe. Ravnatelj: Jovan, m. p.

Valuta in borza.

Tedenski pregled deviznega trga. Padanje avstro-ogrsko valute, ki je že v preteklem tednu zavzelo precejšnje histrost, se je v tem tednu zopet nadaljevalo. Neutralci, morda pod vplivom entente, od nje razglašeni zmag in njenega upanja na zmago, so napram avstro-ogrske denarju jako nezaupljivi. Mnogo je pripomogla k temu velika pomnožitev avstro-ogrskega papirnatega denarja (23.000 milijonov kron), ki ga je dobiti na vseh nevtralnih trgih v vsaki množini. Ker velja v trgovini zakon o ponudbi in povpraševanju in ker je v avstrijskem papirnatem denarju več ponudbe kot povpraševanja, je razumljivo nizko stanje krone. Na Dunaju stane 100 holandskih goldinarjev 513,75 avstrijskih kron, 100 švicarskih frankov 251 kron, za 100 norveških kron moraš 314,50 kron plačati, 100 švedskih kron pa stane 352,50 kron. Italijanskih lir kurz znaša 93 kron, a to samo na papirju, kajti v prostem prometu jih za to ceno ni dobiti, ampak le za ceno, ki je mnogo višja od zgoraj označene, od devizne centrale določene višine.

Stanje avstrijske valute je stopilo v stadij, ki skoraj onemogočuje vsak uvoz,

zakaj pod takimi cenami uvoženi izdelki bi bili neverjetno dragi. Zato bo treba, da se bo izhajalo le s pridelki, ki se dobe v Avstriji.

Vlada namerava poskusiti z raznimi odpomočki, če bo mogoče ohraniti avstrijsko valuto vsaj na tej višini. Razvoj v zadnjem času ni posebno nadebuden tej akciji.

Ena odredba v tem smislu je že izšla. Avstro-Ogrska banka je prepovedala lastnikom gotovin v inozemstvu vsako nakazovanje ali prepisovanje iste brez njenega dovoljenja v korist kaki tvrdki, ki bi ne bila članica avstrijske devizne centrale. Dovoljeno je le, nakazati eni in isti osebi ali eni in isti tvrdki znesko do 200 K avstrijske veljave, a mesečno nakazilo ne sme presegati zneska od 2000 K. — Isto velja za potnike, ki zapuste Avstrijo. Vsak sme vzeti seboj le za 200 K tujega denarja. Ta odredba menda ne bo zadostovala, da bo dvignila oziroma obdržala sedanjo avstrijsko valuto.

Tedenski pregled borze. Mrtvo stanje v preteklem tednu nekoliko izginilo in kupčija je postala živahnejša, kljub temu, da se zunanji vzroki, ki so povzročili prejšnjo nedelavnost, niso spremenili. K tej živahnosti je pripomoglo zanimanje od strani občinstva in nekatere interesne spekulacije, povzročene po glasovih o spremembah v medsebojnem razmerju nekaterih industrijskih podjetij. Na naši borzi v Zagrebu se je kupčija v vrednostnih papirjih precej dvignila. Delnice naših bank so jako zažele, kar pričajo rastoči dnevni tečaji. Posebno rastočo tendenco je opaziti pri Prvi hrvatski štedionici in Hrv. Sveopci kreditni banki.

Aprovizacija.

a iz seje mestnega aprovizacijskega odseka dne 9. avgusta 1918. Proračun ubožne akcije izkazuje velik primanjkljaj, katerega ne krije vladna podpora. Aprovizacijski odsek sklone, da se zvišajo cene pri prodaji živil za ubožno akcijo, posebno za mast, katere mestna aprovizacija ne more več oddajati kilogram po 10 kron. — Peku Pircu se vrne koncesija za peko kruha. — Moke ima mestna aprovizacija v zalogi še za 2 dni. Ni še nobenega upanja, da bi se dvignil dovoz moke in z njim zvišala množina kruha. Prihodnji teden se razdeli na izkaznice na osebo po četrtilogramu fižola, ajdove moke in kaše. Pri razdelitvi ajdove moke se bodo vpoštevali tisti okrajji, ki ajdove moke že delj časa niso prejeli. Sklene se zahtevati za novo sezono več vagonov moke, ker sedanji mesečni kontingent 30 vagonov ne zadostuje potrebi občine ljubljanske, zlasti ker je v njem všteti tudi fižol. Aprovizacijski odsek sklone energičen protest proti povišanju cen kruha, ki naj v Ljubljani že prihodnji teden stopijo v veljavo. — Aprovizacijski odsek razpravlja o postopanju branjevk na mestnih stojnicah, ki ne nudijo občinstvu nobenega sadja, odkar so prišle v veljavo maksimalne cene. Sklene, da se branjevkam, ki tekom prihodnjega tedna ne bodo prodajale sadja, odvzame stojnice ter se jih odda strankam, ki bi hotele na njih prodajati sadje po maksimalnih cenah.

a Mast na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D. prejmejo mast v pondeljek, dne 12. t. m. pri Mühl-eisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od pol 2. do 2. ure popoldne št. 1 do 70, od 2. do 3. ure št. 71 do 140, od 3. do 4. ure št. 141 do 210, od 4. do 5. ure št. 211 do 280, od 5. do 6. ure št. 281 do 350, od 6. do 7. ure št. 351 do 420, od 7. do 8. ure št. 421 do 490, od 8. do 9. ure št. 491 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 20 dkg masti. Kilogram stane 20 K.

Mast dobe vsi pripadniki te skupine. Izkazati se je pri nakupu masti z rumeno izkaznico za mast (odreže se kupon za mesec avgust), nastavljeni južne železnice morajo prinesiti nakupno knjižico in nastavljeni državne železnice svojo železniško legitimacijo. Brez teh nakazil ne dobi nihče masti.

a Krompir za VI. okraj. Stranke VI. okraja prejmejo krompir na nova zelena nakazila za krompir v pondeljek dne 12. t. m. pri Mühl-eisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 150, od 9. do 10. ure št. 151 do 300, od 10. do 11. ure št. 301 do 450, popoldne od pol 2. do pol 3. ure št. 451 do 600, od pol 3. do pol 4. ure št. 601 do 750, od pol 4. do pol 5. ure št. 751 do 900, od pol 5. do pol 6. ure št. 901 do konca. — Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kilogram stane 1 K.

a Čebula za III. okraj. Stranke III. okraja prejmejo čebulo na nova zelena nakazila za krompir v pondeljek dne 12. t. m. v telovadnici II. deške šole na Ledini (Komenskega ulica). Določen je tale red: od 8. do 9. ure št. 1 do 200, od 9. do 10. ure št. 201 do 400, od 10. do 11. ure št. 401 do 600, popoldne od pol 2. do pol 3. ure št. 601 do 800, od pol 3. do pol 4. ure št. 801 do 1000, od pol 4. do pol 5. ure št. 1001 do 1200, od pol 5. do 6. ure št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg čebule. Tiste stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 1 K, vse druge stranke po 2 K.

a Čebula za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo čebulo na zelena nakazila za krompir v torek dne 13. t. m. v II. deški šoli na Ledini (Komenskega ulica). Določen je tale red: od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 200, od 9. do 10. ure št. 201 do 400, od 10. do 11. ure št. 401 do 600, popoldne od pol 2. do pol 3. ure št. 601 do 800, od pol 3. do pol 4. ure št. 801 do 1000, od pol 4. do pol 5. ure št. 1001 do 1200, od pol 5. do pol 6. ure št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg čebule. Tiste stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 1 K, vse druge stranke pa po 2 K.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubila sta se dva fanta v starosti 7 in 14 let. Kdor bi kaj vedel o njih, naj blagovoli sporočiti materi v Vevče št. 23, pošta Dev. Mar. Polje.

Zgubil je nekdo v četrtek, 8. t. m. na poti od Sodražice do Ortnega listnico z večjo vsoto denarja in važno listino. Pošten najditelj naj jo odda proti lepi nagradi v župnišču v Sodražici.

Našla sta se dva ključa. Kdor ju je izgubil, naj se oglasi v naši upravi.

Našla se je denarnica s srednjo vsoto denarja. Dobi se pri g. Spacapanu na Selu št. 31 pri Mostah.

Našla se je temno-modra ročna torbica s srednjo vsoto denarja. Dobi se na Bregu št. 2. I. nadstropje.

»Franz Josef« grenčica odpre telo naglo, zanesljivo in milo ter uredi prebavo, prosto kroženje krvi in poveča zmoglost misli in dela.

Ne čakajte, da bo prepozno, da bodo tudi vam odnesli vrednosti na tisoče! Še danes — ne jutri! — poskrbite, da dobe vaša vrata, posebno vrata pri zalozah blaga, skladiščih, shrambah, podstrešnih zalozah, kletah itd., kjer se nahajajo deloma nenadomestni zakladi, »Viktoria« varnostni ključ (svetovni patent). Jutri bi utegnilo biti že prepozno. Edino zastopstvo za jugoslovanske dežele in Balkan: Glavno zastopstvo tovarne za izdelovanje varnostnih ključev »Viktoria«, Zagreb 24, Trenkova ulica 12. Prodaja v Zagrebu: Bazar König, Ilica 20, M. Drucker, Ilica 39 in vse večje železninske trgovine.

Za večje posestvo na Spod. Štajerskem

iščem **kmečko delavsko družino**

Mož se naj razume dobro na živinorejo, fena na preščerejo. Ugodni pogoji. Prosto stanovanje, lep kos zemlje in plača po dogovoru. Vprašanja na upravnishvo lista pod: »KMEČKA DRUŽINA« 2725.

Služba

cerkvenika in organista

v Dolenjem Logatcu je razpisana. Nastop 1. septembra 1918. 2571

SIGORIN

zatre čudovito naglo

stenice

vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobi se vseh lekarnah in drožerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: Lekarna »pri upanju«: Pocs 16, Ogrsko: theke »zur Hoffnung«

štiri prašičke

po šest tednov stare, zamenjam za BREJO KRAVO. Lesce št. 50 (Gorenjsko). 2795

ISČE SE

vzgojiteljica

za posestvo na deželi, ki bi poučevala dvoje otrok za prva ljudskošolska razreda. Ponudbe in vprašanja na upravo »Slovenca« pod: Odgojiteljica na deželo« 2727.

Prodajalka

pridna, poštena, vsaj 20 let stara, zmožna slovenskega in nemškega jezika ter dobro vajena v trgovini z mešanim blagom, se takoj sprejme. — Ponudbe z navedbo dosedanjih služb na A. Cufer, Jesenice.

Sprejmeta se 1—2 izurjena

mizarska pomočnika

Hrana in stanovanje v hiši. IVAN SUSTERSIČ, mizarski mojster, Vižmarje pri Ljubljani 6. 2723

Za tri odrasle otroke iščem

vzgojiteljico

ki je tudi pripravljena opravljati lahka hišna dela. Plača po dogovoru. Nastop 1. septembra. — SPREJME SE

kuharica

ki je samostojna in ki opravlja vsa hišna dela. Plača po dogovoru. Nastop takoj ali pozneje. — Naslov: 2672

V. SCAGNETTI, stavbenik, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nad.

Korespondent

ali **korespondentinja**

samostojna moč s prakso se takoj sprejme. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2759.

Sprejme se hlapec

ki je več pri konjih in poljskem delu. Sprejme se event. tudi oženjen z malo družino, ki se mu da tudi stanovanje. IVAN OGRIN, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje št. 8.

CERAR FRANJO,

tovarna slamnatih izdelkov v

STOBU PRI DOMŽALAH,

se priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu za obila naročila različnih:

SLAMNATIH ŠOLNOV

SLAMNATIH TORBIC (cekarjev)

PREDPRAŽNIKOV itd. 2690

Izurjene 2470

likarice

se takoj sprejme v trajno delo pri

Carl Hamann, Ljubljana

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvorno zakonito zajamčeno »Skabot-form« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 3 K, veliki lonček 5 K, porcija za rodbino 12 K. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. Pazite na varstveno znamko »Skabot-form«

Dva

tapetniška vajenca

se sprejmeta pri

tvrdki I. I. NAGLAS v LJUBLJANI

SADJE brusnice, maline in robidnice

kupi in dobavi sode

»Obstexportunternehmung«, GRADEC, Marschallgasse št. 13

Tu se kupujejo tudi sode.

: GORICA : F. Batjel LJUBLJANA

Stolna ul. 2-4 Stari trg št. 28

trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska DVOKOLESA še s staro

pneumatiko, ŠIVALNI in PISALNI STROJ,

GRAMOFONI, ELEKTRIČNE ZEPNE

SVETILKE. Najboljše BATERIJE.

: Posebno nizka cena za preprodajalce.

Kupim lepe suhe gobe

jurčke

po najvišji dnevni ceni.

MIHAEL OMAHEN, TRGOVEC,

VISNJAGORA.

Tužnim in potrjim srcem naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša ljubljena hčerka, sestra in teta, gospodična

Julka Brauničar

dne 6. avgusta 1918 ob pol 1. uri popoldne v 18. letu svoje starosti, po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb predrage ranjke se bo vršil v četrtek dne 8. avgusta 1918 ob 6. uri popoldne izpred hiše žalosti na domače pokopališče. Tolmin, dne 7. avgusta 1918.

FRANC, MARIJA, starši.
JOŽEF, ALBIN, FRANC, bratje. FANI, JUSTI, KATI, sestre.

ZAHVALA.

Prisrčno se zahvaljujemo vsem onim, ki so našo globoko bol ob smrti naše preljube

Julko

blažili ter nam s tem izkazali svojo naklonjenost.
Posebna zahvala gre tolminskim dekletam in fantom ter drugi gospodi, ki so darovali krasne vence ter spremili v velikem številu Julko na zadnji poti. 2791
Tolmin, 8. avgusta 1918.

ZALUJOČA DRUŽINA BRAVNIČAR.

Prodaj ali zamenjam za moko novo

želez. uradniško uniformo

iz finega sukna, porabno za vsako civilno obleko, obstoječo iz: suknje, uniform-sukniča, telovnika in blač. — Naslov pove upravištvo »Slovenca« pod šifro »Uniforma 2765«.

Okrožni zdravnik v Kamniku

dr. Jul. Dereani

je na dopustu do 27. avg. t. l.

Trije vozovi

se prodajo, že rabljeni: KOČIJA, KOLESELJ in LOJTERSKI VOZ. Naslov pri upravi tega lista pod št. 2769.

TOČNA, SAMOSTOJNA 2770

kuharica

se sprejme na graščino. Predstavi naj se med 11. uro popoldne in 5. uro popoldne na Kongresnem trgu št. 14, II. nadstropje.

K boljši družini na Primorsko SE IŠČE

zdrava, močna

ki se razume pri prečiščih in na vrtu. — Hrana zadosna. — Plača po dogovoru. Ponudbe na upravištvo »Slovenca« pod »Primorsko« 2798.

Zavod za straženje in zaklepanje v Ljubljani sprejme več 2784

nočnih stražnikov

Reflektanti, tudi za to službo sposobni invalidi ali penzionisti naj se zgledajo v pisarni v Kolodvorski ulici 28 od 5. do 6. ure popoldne. Plača po dogovoru.

KUPI ali ZAMENJA SE za živila dobro ohranjen pisalni stroj znamka »Remington«, »Adler« ali »Underwood«. — Ponudbe na naslov: IVAN NOVAK, št. Vid, p. Lukovica. 2777

SPREJME SE 2792

vajenec

iz poštene rodbine za KROJAŠKO OBRAT. Prednost ima, kdor bi mogel plačati učnino v živilih. IVAN PETERNEL, krojaški mojster, Preska pri Medvodah.

PRODA SE 2743

malo posestvo

gospodarsko poslopje, hiša in hlev zidana, podi leseni, sadni vrt, njive, travniki in gozdovi v največji meri 20 oralov. Na željo tudi le HIŠA z manj zemlje. Posedstvo leži 2 uri na Ljubljano v Spod. Pirničah št. 20; tam dobé interesentje tudi pojasnila.

IŠČE SE 2792

stanovanje in hrana

za eno ali dve PETNAJSTLETNI UCENKI. — Prispeva se deloma tudi v naturalijah. Ponudbe naj se blagovolijo nasloviti pod: Ljubljana, poštni predal 165.

SPREJME SE boljši 2771

hlapec h konjem

Vsa oskrba v hiši. Naslov: Upraviteljstvo pokopališča pri sv. Križu v Ljubljani.

RAVNATELJSTVO VELEPOSESTVA RASINJA blizu Koprivnice na Hrvaškem išče dve deklici za kuhinjo in starejšo 2788

gospodarico — učnino

Od deklic mora biti ena porabna za finejša kuhinjska dela. Mesečna plača 35 K s celo oskrbo. Nastop službe čimprej. Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo veleposestva.

Ročni mlin za žito!

Moj izvirni ročni mlin za žito je izbojen za deblino in fino mletje vsakovrstnega žita, je pripravljen za trpežno izvajanje izmenjujoč mletvimi ploščami iz trdega materiala in skoro neporušljiv tudi pri največji porabi. Neobhodno potreben za vsako gospodinjstvo. Model 4 z vrtilom za mali obrat, teža 7 kg K 120. Model 5 z gonilnim koleksom za večji obrat okoli 12 kg K 160. Nadomestne mletvske plošče K 16. — za par. Razpošljam po Dunaju proti predplačilu zneska glavno zastopstvo MAX BÜHNEL, Dunaj IV. Margaretenstr. 27, odd. 32.

Primijar Dr. BOTTERI

ne ordinira

do 5. septembra t. l.

Prodaja se

daljnogled

prve vrste. — Poizve se v trgovini na Martinovi cesti št. 8 v Ljubljani.

Šivilja sprejme

učenke in pomočnice

ANTONIJA KERNIC, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 49.

Kupim vsako množino

čebelnega voska

Plačam po najvišji ceni

J. Lukančič, Idrija Kranjsko.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Dobiva se v vsaki prodajalni!

Mini za drobljenje

Konst. Pálffy, Praga, II.

Havličkovo nam. 32. 2683

Hiša

se prodaja radi družinskih razmer na Go-

renjskem, ob železniški postaji, skoro

nova, enonadstropna, zraven je hlev in

pol orala zemlje. Cena 37.000 K. — Na-

slov pove upravištvo »Slovenca« pod

»Lepa prilika 2767«.

Dr. Karol Podgornik

odvetnik v Gorici

posluje zopet v ulici Montecalvario št. 9, A,

I. nadstropje (prej V. Usina nasproti kavar-

ni »CORSO« blizu plinarne.

Mlatilnice

za pogon s silo in z roko, dalje čistilne mlatil-

nice najnovejše konstrukcije, čistilnice, trijerje,

stiskalnice za grozdje in sadje, mlne za žito in

sadje, gepelje, slamoreznice, brzoparilnice, ko-

tle za žganje, brane in pluge ter razne druge poljedelske

stroje iz največjih tovarov, zajamčeno dobre kakovosti

ima vedno v zalogi Fr. Hitti zaloga poljedelskih strojev

v Ljubljani, Martinova cesta št. 2.

Dalje opozarjam na svojo veliko zalogo priznane in doka-

zane najboljših ročnih mlinov, pripravnih za vsako mletje.

Dobra in najcenejša postrežba vsakemu zajamcena.

Knjigovodje, skladiščniki in šoferji

se takoj sprejmo.

Pismene ponudbe na

c. kr. stavbeno ekspozituro št. VIII.

v Bovcu, Goriško.

Skromný, spoľahl., stát, skoušený

Lesnik-myslivec

35 l. žen., s vsehstr. dlouholet, praxi, obou zem. jaz. v řeči i pis. zn.,

10. a 7 l. vysvědě., obezn. též v kanc. pr. zeměd. a zahrad. (žena

dobrá kuhař. a drůbežnice) žádá o trvalé, samost., příp. s zeměd.

spoj. místo na mal. panství, n. o stálé místo nadmyslivce v rozsahl.

revíru. Naroky mírné, nastoup. dle ujednání, dep. pole, chov dobytka

žádáno. Zn. »Vojny prostý« 25 84 do adm. t. l.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, nezdodue in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z

vojnim rizikom, otroških dol, rentna in ljudska, nezdodna

in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastonj in poštne prosto. — Sposobni zastopniki se spre-

jemajo pod najugodnejšimi pogoji.

PREBRANI KONJI

Pri topničarski opremni postaji arm. višjega poveljstva

v Ljubljani, (mestna topničarska vojašnica v Ljubljani) se vrši

dražbena prodaja večjega števila odbranih konj dne 14. in 16.

avgusta 1918 ob 8. uri. — K licitaciji se bodo pristopili le taki

interesentje, ki se morejo izkazati s pravilno legitimacijo ka-

kega političnega oblastva I. inštanice. — Iz kupne legitimacije

mora biti razvidno število konj, ki jih sme kupiti interesent.

Trgovci s konji in mešetarji so izključeni od licitacije. — Pre-

vezemno ceno in kolkovno pristojbino treba plačati takoj v

gotovini. Podrobni pogoji se lahko vpogledajo pri topniškeji

opremni postaji.

2694

G. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote

zavarovalni oddelček

sprejema še nadalje

zavarovanja na 8. vojno posojilo

:-: pod najugodnejšimi pogoji :-:

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se morejo plačati tudi z vojnimi posojili sedme ali prejšnjih izdaj.

Zahtevajte ustmena ali pismena pojasnila pri deželnem zavarovalnem oddelku v Ljubljani (Francovo nabrežje 1. II.), pri okrajnih zavarovalnih oddelkih v Črnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Francovo nabrežje 1. I.), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in pri njih pooblaščenih zastopnikih. 2774

—: Sprejemajo se spretni in zanesljivi akviziterji. —: